

TRACTATENBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

JAARGANG 1963 Nr. 61

A. TITEL

*Internationaal Verdrag betreffende het goederenvervoer per
spoorweg (CIM), met bijlagen;
Bern, 25 februari 1961*

B. TEKST

De tekst van Verdrag en bijlagen is geplaatst in *Trb.* 1961, 160.

C. VERTALING

INTERNATIONAAL VERDRAG

betreffende het goederenvervoer per spoorweg
(CIM)

DE ONDERGETEKENDE GEVOLMACHTIGDEN,

overtuigd van de noodzaak het Internationaal Verdrag betreffende het goederenvervoer per spoorweg, ondertekend te Bern op 25 oktober 1952, te herzien, hebben overeenkomstig artikel 67 van genoemd Verdrag besloten te dien einde een nieuw Verdrag te sluiten en zijn overeengekomen als volgt:

TITEL I

Onderwerp en werkingsfeer van het Verdrag

Artikel 1

Spoorwegen en vervoer waarop het Verdrag van toepassing is

§ 1. Dit Verdrag is, behoudens de in de volgende paragrafen genoemde uitzonderingen, van toepassing op alle goederenzendingen die met een rechtstreekse vrachtbrief ten vervoer worden aangeboden en die vervoerd worden over trajecten gelegen op het grondgebied

van ten minste twee der Verdragsluitende staten, voorzover het vervoer uitsluitend plaats vindt over lijnen, ingeschreven op de overeenkomstig artikel 59 opgestelde lijst.

§ 2. De zendingen waarvan het station ¹⁾ van afzending en het station van bestemming op het grondgebied van eenzelfde staat zijn gelegen en waarbij uitsluitend voor doorvoer van het grondgebied van een andere staat wordt gebruik gemaakt, zijn onderworpen aan het recht van de staat van vertrek:

a) wanneer de lijnen over welke de doorvoer plaats vindt uitsluitend worden geëxploiteerd door een spoorweg van de staat van vertrek;

b) zelfs wanneer de lijnen over welke de doorvoer plaats vindt niet uitsluitend door een spoorweg van de staat van vertrek worden geëxploiteerd, indien de belanghebbende spoorwegen overeenkomsten hebben gesloten, krachtens welke deze zendingen niet als internationaal worden aangemerkt.

§ 3. De zendingen tussen stations van twee aangrenzende staten zijn indien de lijnen over welke het vervoer plaats vindt uitsluitend worden geëxploiteerd door spoorwegen van één van deze staten, onderworpen aan het recht van deze staat, wanneer de afzender door de keuze van het vrachtbriefformulier aanspraak maakt op toepassing van de binnenlandse reglementaire bepalingen van deze spoorwegen en wanneer de wetten en reglementen van geen der beide staten zich daartegen verzetten.

Artikel 2

Bepalingen betreffende gecombineerd vervoer

§ 1. Behalve spoorweglijnen kunnen op de in artikel 1 genoemde lijst ook worden ingeschreven lijnen van geregeld uitgevoerde auto- of scheepvaartdiensten, die aansluiting geven op spoorwegtrajecten en waarover internationaal vervoer plaats heeft, onder voorbehoud dat zulke lijnen, voorzover zij ten minste twee Verdragsluitende staten verbinden, slechts met de gemeenschappelijke toestemming van die staten op de lijst kunnen worden ingeschreven.

§ 2. De ondernemingen van deze diensten of lijnen zijn onderworpen aan alle verplichtingen en genieten alle rechten die krachtens dit Verdrag voor de spoorwegen gelden, onder voorbehoud van de afwijkingen die noodzakelijkerwijs voortvloeien uit de verschillende wijzen van vervoer. Van de bepalingen van dit Verdrag betreffende de aansprakelijkheid mag evenwel niet worden afgeweken.

¹⁾ Onder station worden eveneens verstaan de voor het publiek voor de uitvoering van de vervoervereenkomst opengestelde havenkantoren van scheepvaartlijnen en kantoren van autodiensten.

§ 3. Elke staat die een der in § 1 aangeduide diensten of lijnen op de lijst wil laten inschrijven moet de nodige maatregelen nemen, opdat de in § 2 bedoelde afwijkingen op dezelfde wijze als de tarieven worden bekendgemaakt.

§ 4. Voor internationaal vervoer, waarbij zowel van spoorwegen als van andere dan de in § 1 omschreven diensten of lijnen gebruik wordt gemaakt, kunnen de spoorwegen gemeenschappelijk met de belanghebbende vervoerondernemingen tariefbepalingen opstellen, die een van dit Verdrag afwijkende rechtsregeling bevatten, teneinde rekening te houden met de bijzonderheden van elke wijze van vervoer. Zij kunnen in dit geval het gebruik van een ander vervoerdocument voorschrijven dan in dit Verdrag is voorzien.

Artikel 3

Van het vervoer uitgesloten voorwerpen

Van het vervoer zijn uitgesloten:

- a) voorwerpen waarvan het vervoer aan de posterijen is voorbehouden, ook al geldt dit slechts voor één der betrokken staten;
- b) voorwerpen die zich door hun afmetingen, hun gewicht of hun verpakking niet lenen voor het gevraagde vervoer in verband met de inrichtingen of het materieel van slechts één der bij het vervoer betrokken spoorwegen;
- c) voorwerpen, waarvan het vervoer verboden is, ook al geldt dit slechts voor één der betrokken staten;
- d) de krachtens Bijlage I van dit Verdrag van het vervoer uitgesloten stoffen en voorwerpen, behoudens de in artikel 4 § 2 genoemde afwijkingen.

Artikel 4

Voorwaardelijk tot vervoer toegelaten goederen

§ 1. De hierna aangeduide voorwerpen worden onder de volgende voorwaarden tot vervoer toegelaten:

- a) de in Bijlage I van dit Verdrag aangeduide stoffen en voorwerpen worden toegelaten onder de aldaar vastgestelde voorwaarden;
- b) lijken worden onder de volgende voorwaarden toegelaten:
  - 1°. het vervoer moet als snelgoed geschieden onder toezicht van een begeleider, tenzij vrijstelling van begeleiding op alle aan het vervoer deelnemende spoorwegen is toegestaan;
  - 2°. de kosten moeten door de afzender worden betaald;
  - 3°. het vervoer is onderworpen aan de wetten en voorschriften van elke staat, tenzij het tussen verschillende staten door bijzondere verdragen is geregeld.

c) op eigen wielen rollend spoorwegmaterieel wordt toegelaten onder voorwaarde dat een spoorweg zich er van vergewist of het tot rijden in staat is en dit door een opschrift op het voertuig of door een afzonderlijke verklaring bevestigt; locomotieven, tenders en motorwagens moeten bovendien worden begeleid door een door de afzender aangewezen deskundige, die in het bijzonder voor het doorsmeren moet zorgen.

Ander op eigen wielen rollend spoorwegmaterieel dan locomotieven, tenders en motorwagens kan worden begeleid; de begeleider moet in het bijzonder voor het doorsmeren zorgen. Indien de afzender van deze bevoegdheid gebruik wil maken, moet hij dit op de vrachtbrief vermelden;

d) levende dieren worden onder de volgende voorwaarden toegelaten:

1°. zendingen levende dieren moeten worden begeleid door een door de afzender aangewezen begeleider, tenzij het kleine dieren betreft, die in goed gesloten kooien, kisten, manden enz. ten vervoer worden aangeboden; begeleiding wordt evenwel niet vereist, wanneer in internationale tarieven of in tussen spoorwegen gesloten overeenkomsten uitzonderingen zijn opgenomen. De afzender is verplicht op de vrachtbrief het aantal begeleiders aan te geven of, indien de zendingen niet worden begeleid, er de aanduiding „zonder begeleider” op te vermelden;

2°. de afzender moet zich houden aan de voorschriften van de veeartsenijkundige dienst van de staten van afzending, bestemming en doorvoer;

e) voorwerpen waarvan het vervoer, in verband met hun afmetingen, gewicht of verpakking, bijzondere moeilijkheden oplevert, gelet op de inrichtingen of het materieel van slechts een der bij het vervoer betrokken spoorwegen, worden slechts toegelaten onder voor elk geval na raadpleging van de afzender door de spoorweg vast te stellen bijzondere voorwaarden; deze voorwaarden kunnen afwijken van de door dit Verdrag vastgestelde voorschriften.

§ 2. Twee of meer Verdragsluitende staten kunnen bij schikkingen overeenkomen dat bepaalde door Bijlage I bij dit Verdrag van het vervoer uitgesloten stoffen of voorwerpen onder bepaalde voorwaarden tot het internationale vervoer tussen deze staten zullen worden toegelaten of dat de in Bijlage I aangeduide stoffen en voorwerpen zullen worden toegelaten onder minder strenge voorwaarden, dan die welke in die Bijlage zijn opgenomen.

De spoorwegen kunnen ook door bepalingen in hun tarieven bepaalde door Bijlage I bij dit Verdrag van het vervoer uitgesloten stoffen of voorwerpen ten vervoer toelaten of minder strenge voorwaarden vaststellen dan die welke in Bijlage I zijn opgenomen voor

de door die Bijlage voorwaardelijk ten vervoer toegelaten stoffen en voorwerpen.

De overeenkomsten en tariefbepalingen van deze aard moeten worden medegedeeld aan het Centraal Bureau voor het internationaal vervoer per spoorweg.

Artikel 5

Vervoerplicht van de spoorweg

§ 1. De spoorweg is verplicht alle vervoer van goederen te bewerkstelligen volgens de bepalingen van dit Verdrag, mits:

- a) de afzender de voorschriften van dit Verdrag in acht neemt;
- b) het vervoer mogelijk is met de normale, aan de regelmatige behoeften van het verkeer beantwoordende middelen van vervoer;
- c) het vervoer niet wordt belemmerd door omstandigheden die de spoorweg niet kan afwenden en die door zijn toedoen niet te verhelpen zijn.

§ 2. De spoorweg is slechts verplicht die voorwerpen aan te nemen, waarvan het laden, het overladen of het lossen het gebruik van bijzondere hulpmiddelen vereist, indien de stations waar deze handelingen moeten worden verricht over deze hulpmiddelen beschikken.

§ 3. De spoorweg is slechts verplicht zendingen aan te nemen, waarvan het vervoer zonder uitstel kan worden bewerkstelligd; de op het station van afzending van kracht zijnde voorschriften bepalen in welke gevallen dit station verplicht is zendingen die niet aan deze voorwaarden voldoen tijdelijk in bewaring te nemen.

§ 4. Wanneer het bevoegde gezag beslist heeft dat:

a) de dienst geheel of gedeeltelijk zal worden opgeheven of gestaakt,

b) bepaalde zendingen zullen worden uitgesloten of slechts onder bepaalde voorwaarden zullen worden toegelaten,

dan moeten de daartoe genomen maatregelen onverwijld ter kennis van het publiek en van de spoorwegen worden gebracht; deze laatste moeten op hun beurt de spoorwegen van de andere staten inlichten met het oog op bekendmaking hunnerzijds.

§ 5. De spoorwegen kunnen, met gemeenschappelijk goedvinden en onder voorbehoud van de toestemming van hun regeringen, besluiten het vervoer van goederen in bepaalde relaties te beperken tot bepaalde grenspunten en doorvoerlanden.

Deze maatregelen worden ter kennis gebracht van het Centraal Bureau, dat deze mededeelt aan de regeringen van de Verdragsluitende staten. Zij worden beschouwd als te zijn aanvaard, indien

binnen een termijn van een maand na de datum van de mededeling, geen enkele Verdragsluitende staat er bezwaar tegen heeft ingebracht. In geval er bezwaar is gemaakt roept het Centraal Bureau, indien het er niet in slaagt de geschilpunten uit de weg te ruimen, de vertegenwoordigers van de Verdragsluitende staten bijeen.

Zodra deze maatregelen als aanvaard kunnen worden beschouwd, licht het Centraal Bureau de Verdragsluitende staten er over in. Zij worden dan vastgelegd in speciale lijsten en bekend gemaakt op de wijze welke is voorzien voor de internationale tarieven.

Deze maatregelen treden in werking een maand na de in de derde alinea genoemde mededeling van het Centraal Bureau.

§ 6. Elke door de spoorweg op de bepalingen van dit artikel gemaakte inbreuk kan aanleiding geven tot een vordering tot vergoeding van de veroorzaakte schade.

TITEL II

De Vervoerovereenkomst

HOOFDSTUK I

Vorm en voorwaarden van de vervoerovereenkomst

Artikel 6

Inhoud en vorm van de vrachtbrief

§ 1. De afzender moet voor elke onder dit Verdrag vallende internationale zending een vrachtbriefformulier aanbieden, overeenkomstig het als Bijlage II bij dit Verdrag opgenomen model, dat door middel van de doorschrijfmethode is opgemaakt. Dit formulier omvat de volgende vijf bladen:

- nr 1 vrachtbrief,
- nr 2 geleidebrief,
- nr 3 aankomstbewijs,
- nr 4 duplicaat-vrachtbrief,
- nr 5 duplicaat-geleidebrief.

De tarieven kunnen voor bepaald belangrijk vervoer of voor bepaald vervoer tussen aangrenzende landen het gebruik van een eenvoudig vrachtbriefformulier voorschrijven, dat is aangepast aan de bijzonderheden van de desbetreffende verkeren.

Het vrachtbriefformulier moet worden gedrukt op stevig, wit schrijfpapier; voor snelgoed moet elk van de bladen zijn voorzien van twee, tenminste één centimeter brede, rode randen, en wel een aan de boven- en een aan de onderzijde, zowel aan de voor- als achterzijde.

§ 2. De vrachtbrieven moeten worden gedrukt in twee of eventueel in drie talen, waarvan er tenminste een Frans, Duits of Italiaans moet zijn.

De internationale tarieven of de overeenkomsten tussen spoorwegen kunnen de taal bepalen, waarin het door de afzender in te vullen deel van de vrachtbrief moet worden opgemaakt. Bij gebreke van dergelijke bepalingen moet de afzender zijn aanduidingen stellen in een van de officiële talen van het land van vertrek en er een vertaling in het Frans, Duits of Italiaans aan toevoegen, tenzij de aanduidingen zijn gesteld in een van deze talen.

De spoorweg kan eisen, dat de aanduidingen en verklaringen die door de afzender op de vrachtbrief en de bijlagen moeten worden vermeld, in Latijnse letters worden aangebracht.

§ 3. De dik omlijnde gedeelten van het formulier moeten door de spoorweg worden ingevuld, de overige door de afzender. De afzender moet de ongebruikte vakken doorhalen.

§ 4. De keuze van het witte of het roodgerande vrachtbriefformulier geeft aan of het goed als vrachtgoed of als snelgoed moet worden verzonden. Een verzoek tot vervoer als snelgoed op een gedeelte van het traject en tot vervoer als vrachtgoed op een ander gedeelte is niet geoorloofd, tenzij tussen alle belanghebbende spoorwegen anders is overeengekomen.

§ 5. De op de vrachtbrief aangebrachte aanduidingen moeten in onuitwisbare letters geschreven of gedrukt zijn; op de andere bladen van het formulier moeten zij uitstekend leesbaar zijn. Het is niet geoorloofd in vrachtbrieven over een woord heen te schrijven, daarin te raderen of er stukken papier op te plakken. Doorhalingen worden toegelaten onder voorwaarde dat de afzender deze met zijn handtekening goedkeurt en hij, wanneer het betreft aantal of gewicht der colli, de verbeterde hoeveelheden voluit in letterschrift vermeldt.

§ 6. De vrachtbrief moet de volgende aanduidingen bevatten:

a) de plaats waar en de datum waarop de vrachtbrief is opgemaakt;

b) de aanduiding van het station van bestemming met alle bijzonderheden die noodzakelijk zijn om te vermijden, dat verschillende stations van eenzelfde plaats of stations van plaatsen met dezelfde of bijna dezelfde naam met elkander worden verward;

c) de naam en het adres van de geadresseerde. Als geadresseerde moet een enkele natuurlijke persoon of rechtspersoon worden aangeduid. Het aanduiden als geadresseerde van het station van bestemming of een ambtenaar van dat station is slechts geoorloofd, indien het toe te passen tarief zulks uitdrukkelijk toestaat. Adressen, waarin de naam van de geadresseerde niet voorkomt, zoals „aan order van . . . . .” of „aan houder van de duplicaat-vrachtbrief”, zijn niet toegelaten;

d) de omschrijving van het goed, de aanduiding van het gewicht of, bij gebreke daarvan, een soortgelijke aanduiding, overeenkomstig

de voorschriften van de spoorweg van afzending. Wanneer de wetten of reglementen van het land van vertrek de afzender toestaan zijn zendingen zonder vermelding van het gewicht of een daarvoor in de plaats tredende aanduiding voor vervoer aan te bieden, wordt het gewicht of die aanduiding door de spoorweg van afzending ingevuld.

De goederen moeten als volgt worden aangeduid: de goederen die voorkomen in Bijlage I met de naam waaronder zij in die Bijlage voorkomen; de overige goederen met de naam waaronder zij in een bepaald tarief voorkomen, wanneer de afzender de toepassing van dit tarief vraagt; in alle overige gevallen met de in de staat van vertrek gebruikelijke handelsbenaming die beantwoordt aan hun aard.

e) bij stukgoedzendingen: het aantal colli; hun merken en nummers of bij gebreke daarvan de aanduiding dat deze colli zijn voorzien van het adres van de geadresseerde; de omschrijving van de verpakking. Dezelfde aanduidingen moeten voorkomen op vrachtbrieven betreffende een of meer onderdelen bevattende wagenladingsen, die in spoor/zeeverkeer worden verzonden en die moeten worden overgeladen.

Bij zendingen, die door de afzender moeten worden geladen: het type (gesloten, open, bijzondere of particuliere wagen); het nummer; het eigendomsmerk en, bij wagens van particulieren, het eigen gewicht van de wagen;

f) de nauwkeurige opsomming van de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste bescheiden, die bij de vrachtbrief zijn gevoegd of waarvan in de vrachtbrief is vermeld, dat zij ter beschikking zijn van de spoorweg op een bepaald station of op een kantoor van de douane of bij andere overheidsinstanties;

g) de handtekening van de afzender alsmede de aanduiding van zijn naam en zijn adres, desgewenst aangevuld met zijn telegram- of telefoonadres. De handtekening mag gedrukt zijn of door het stempel van de afzender zijn vervangen, indien de op het station van afzending geldende wetten en reglementen zulks toestaan. Als afzender mag op de vrachtbrief slechts een enkele natuurlijke persoon of rechtspersoon voorkomen.

§ 7. Bovendien moet de vrachtbrief zo nodig alle overige in dit Verdrag genoemde aanduidingen bevatten, met name de volgende:

a) de vermelding „station restante” of de aanduiding „bestellen”, mits een dergelijke wijze van aflevering op het station van bestemming is toegestaan;

b) de toe te passen tarieven, met name de speciale tarieven of uitzonderingstarieven, bedoeld in artikel 11 § 4 letter c) en in artikel 35;

c) het bedrag in cijfers van het overeenkomstig artikel 20 aangegeven belang bij de aflevering;

d) de kosten die de afzender overeenkomstig de bepalingen van artikel 17 voor zijn rekening neemt;

e) het bedrag van het remboursement in cijfers en in letters en van de voorschotten in cijfers (artikel 19);

f) de overeenkomstig de bepalingen van artikel 10 § 1 voorgescreven vervoersweg en de aanduiding van de stations waar de behandeling door de douane en andere overheidsinstanties moet plaats vinden;

g) de aanduidingen betreffende de door de douane- en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten, overeenkomstig artikel 15, § 1, tweede alinea;

h) de vermelding, dat de geadresseerde niet het recht heeft de vervoerovereenkomst te wijzigen; deze vermelding, die in het vak „Verklaringen” moet worden geplaatst, moet als volgt worden geformuleerd: „Geadresseerde niet gemachtigd nadere opdrachten te geven”;

i) het aantal begeleiders of de vermelding „zonder begeleider”, overeenkomstig artikel 4 § 1, letter d), 1°; deze vermelding moet in het vak „Verklaringen” worden geplaatst.

§ 8. Indien de op de vrachtbrief voor de aanduidingen van de afzender bestemde ruimte onvoldoende is, moeten aanvullingsbladen worden gebruikt, die een integrerend deel worden van het vrachtbrief-formulier. Deze aanvullingsbladen moeten hetzelfde formaat hebben als de vrachtbrief, door middel van de doorschrijfmethode in vijfvoud worden opgemaakt en worden gedateerd en ondertekend door de afzender. In het desbetreffende vak van de vrachtbrief moet worden vermeld, dat aanvullingsbladen bestaan. Indien het totale gewicht van de zending wordt aangegeven, moet deze aanduiding op de vrachtbrief zelf worden vermeld.

§ 9. Het is niet geoorloofd op de vrachtbrief andere verklaringen te vermelden dan die welke door de wetten of reglementen van een staat of door de tarieven zijn voorgescreven of toegelaten en die niet in strijd zijn met dit Verdrag.

Het is verboden de vrachtbrief te vervangen door andere stukken of er andere dan de door dit Verdrag of door de tarieven voorgescreven of toegelaten documenten aan toe te voegen.

§ 10. Voor elke zending moet een vrachtbrief worden opgemaakt. Met eenzelfde vrachtbrief mogen evenwel niet voor vervoer worden aangeboden:

a) goederen die door hun aard bezwaarlijk kunnen worden samengeladen;

b) goederen die gedeeltelijk door de spoorweg en gedeeltelijk door de afzender moeten worden geladen;

c) goederen waarvan de samenlading inbreuk zou maken op de voorschriften van de douane of andere overheidsinstanties;

d) voorwaardelijk tot vervoer toegelaten goederen, wanneer het stoffen en voorwerpen betreft, die krachtens Bijlage I van dit Verdrag niet gezamenlijk of met andere goederen tezamen mogen worden geladen.

§ 11. Eenzelfde vrachtbrief mag slechts betrekking hebben op de lading van een enkele wagen. Met een zelfde vrachtbrief mogen evenwel ten vervoer worden aangeboden:

a) ondeelbare voorwerpen en voorwerpen van uitzonderlijke afmetingen die op meer dan een wagen moeten worden geladen;

b) zendingen, geladen in meerdere wagens, wanneer bijzondere bepalingen voor het verkeer of internationale tarieven dit toestaan voor het gehele traject.

§ 12. De afzender mag in de daartoe bestemde ruimte van de vrachtbrief op de zending betrekking hebbende mededelingen opnemen, maar dan slechts bij wijze van inlichting voor de geadresseerde en zonder dat hieruit voor de spoorweg enige verplichting of aansprakelijkheid voortvloeit, zoals bijvoorbeeld:

„Zending van N ....”;

„In opdracht van N ....”;

„Ter beschikking van N ....”;

„Ter doorzending aan N ....”;

„Verzekerd bij N ....”;

„Voor scheepvaartlijn N ....” of „voor schip N ....”;

„Afkomstig van scheepvaartlijn N ....” of „van schip N ....”;

„Voor autodienst N ....”;

„Afkomstig van autodienst N ....”;

„Voor luchtvaartlijn N ....”;

„Afkomstig van luchtvaartlijn N ....”;

„Voor uitvoer naar N ....”.

Artikel 7

Aansprakelijkheid voor de aanduidingen op de vrachtbrief.

Maatregelen bij overbelasting. Boeten.

§ 1. De afzender is aansprakelijk voor de juistheid van de aanduidingen en verklaringen die door zijn toedoen op de vrachtbrief zijn vermeld; hij draagt alle gevolgen die voortvloeien uit het feit, dat deze verklaringen of aanduidingen onjuist, onnauwkeurig of onvolledig zijn, dan wel op een andere dan de daarvoor bestemde plaats zijn vermeld; indien deze plaats te klein is, moet een aldaar door de afzender aangebrachte vermelding verwijzen naar de plaats op de vrachtbrief, waar de rest van de vermelding staat.

§ 2. De spoorweg heeft steeds het recht te onderzoeken of de zending beantwoordt aan de aanduidingen op de vrachtbrief en of de in Bijlage I voorgeschreven veiligheidsmaatregelen in acht zijn genomen.

Indien een zending op haar inhoud wordt onderzocht, moet de afzender of de geadresseerde worden uitgenodigd daarbij aanwezig te zijn, naargelang het onderzoek plaats heeft op het station van afzending of het station van bestemming. Indien de belanghebbende niet verschijnt, het onderzoek onderweg plaats heeft en bij gebrek aan andere wettelijke of reglementaire voorschriften die gelden in de staat waar het onderzoek plaatsvindt, moet het onderzoek worden verricht in tegenwoordigheid van twee niet tot de spoorweg behorende getuigen. De spoorweg mag evenwel onderweg slechts tot onderzoek van de inhoud overgaan, indien dit voor de uitvoerende dienst noodzakelijk is of de voorschriften van de douane of andere overheidsinstanties dit vereisen.

Het resultaat van het onderzoek naar de aanduidingen op de vrachtbrief moet daarop worden vermeld. Indien het onderzoek plaats heeft op het station van afzending, moet deze vermelding eveneens op de duplicaat-vrachtbrief worden geplaatst, wanneer deze in handen van de spoorweg is. Indien de zending niet beantwoordt aan de aanduidingen op de vrachtbrief, komen de door het onderzoek veroorzaakte kosten ten laste van het goed, tenzij zij ter plaatse zijn voldaan.

§ 3. De wetten en reglementen van elke staat bepalen onder welke voorwaarden de spoorweg verplicht is het gewicht van het goed of het aantal colli, alsmede het werkelijke eigen gewicht van de wagens vast te stellen.

De spoorweg is verplicht op de vrachtbrief het resultaat te vermelden van zijn bevindingen ten aanzien van het gewicht, het aantal colli, alsmede ten aanzien van het werkelijke eigen gewicht van de wagens.

§ 4. Bij weging op een weegbrug wordt het gewicht bepaald door van het totale gewicht van de beladen wagen het op de wagen vermelde eigen gewicht af te trekken, tenzij door afzonderlijke weging van de ledige wagen een ander eigen gewicht komt vast te staan.

Wegingen uitgevoerd op weegbruggen van particulieren worden gelijkgesteld met die op weegbruggen van de spoorweg, voorzover aan de voorwaarden die ter zake door de bevoegde spoorweg zijn vastgesteld, is voldaan.

§ 5. Indien een door de spoorweg na sluiting van de vervoerovereenkomst verrichte weging een gewichtsverschil te zien geeft, blijft het door het station van afzending vastgestelde gewicht of, bij gebreke daarvan, het door de afzender aangegeven gewicht in de volgende gevallen beslissend voor de vrachtberekening:

a) indien het verschil kennelijk is te wijten aan de aard van het goed of aan atmosferische invloeden;

b) indien de weging door de spoorweg na sluiting van de vervoerovereenkomst op een weegbrug is verricht en een gewichtsverschil te zien geeft, dat niet meer dan twee procent bedraagt van het door het station van afzending vastgestelde gewicht of, bij gebreke daarvan, van het door de afzender aangegeven gewicht.

§ 6. Voor de zendingen, welke door de afzender moeten worden geladen, moet deze de toelaatbare belading in acht nemen. De voorschriften, welke de in acht te nemen toelaatbare beladingen aangeven, moeten op dezelfde wijze als de tarieven bekend worden gemaakt. De spoorweg geeft de afzender op diens verzoek de in acht te nemen toelaatbare belading op.

§ 7. Onverminderd de betaling van het verschil in vracht en van een vergoeding voor eventuele schade, kan de spoorweg een boete heffen in de volgende gevallen en onder de volgende voorwaarden:

a) bij een onjuiste, onnauwkeurige of onvolledige aanduiding van krachtens Bijlage I van het vervoer uitgesloten goederen bedraagt de boete drie frank per kilogram bruto van het gehele collo;

b) bij een onjuiste, onnauwkeurige of onvolledige aanduiding van krachtens Bijlage I voorwaardelijk ten vervoer toegelaten stoffen en voorwerpen of bij niet-inachtneming van de in die Bijlage voorgescreven veiligheidsmaatregelen bedraagt de boete twee frank per kilogram bruto van het gehele collo;

c) bij een aanduiding die op een onjuiste, onnauwkeurige of onvolledige wijze de aard van een zending omschrijft, die andere dan de onder a) en b) van deze paragraaf bedoelde goederen bevat, of in het algemeen bij een aanduiding die op een of andere manier de zending onder een lager tarief zou kunnen doen vallen dan het feitelijk van toepassing zijnde tarief, is de boete gelijk aan het dubbele van het verschil tussen de vracht die had moeten worden geïnd van het punt van vertrek tot het punt van bestemming, indien de aanduiding juist, nauwkeurig en volledig was geweest en de vracht die is berekend op grond van de door de afzender op de vrachtbrief vermelde aanduiding.

Wanneer een zending is samengesteld uit goederen die volgens verschillende prijzen worden bevracht en het gewicht van elke goederensoort zonder bezwaar kan worden vastgesteld, wordt de boete berekend volgens de vrachtprijs die voor elke goederensoort afzonderlijk geldt, indien deze wijze van vrachtberekening een lagere boete oplevert;

d) bij aangifte van een lager gewicht dan het werkelijke, is de boete gelijk aan het dubbele van het verschil tussen de vracht voor het aangegeven gewicht en die voor het vastgestelde gewicht berekend van het station van afzending tot het station van bestemming. De

bepaling van letter c), 2e alinea, is op overeenkomstige wijze van toepassing;

e) bij overbelasting van een door de afzender geladen wagen be draagt de boete het vijfvoudige van de vracht berekend tussen het station van afzending en het station van bestemming voor het ge- wicht waarmede de toelaatbare belading is overschreden;

f) indien er bij eenzelfde wagen sprake is van aangifte van een lager gewicht dan het werkelijke en van overbelasting, worden de boeten voor deze beide overtredingen naast elkander geheven.

§ 8. De volgens § 7 te heffen boete komt ten laste van het ver- voerde goed, onverschillig de plaats waar de bezwarende feiten zijn vastgesteld.

§ 9. Het bedrag van de boeten en de reden van hun heffing moeten op de vrachtbrief worden vermeld.

§ 10. De boete is niet verschuldigd:

a) bij onnauwkeurige aangifte van het gewicht, wanneer de spoor- weg volgens de op het station van afzending geldende voorschriften tot weging verplicht is;

b) bij onnauwkeurige aangifte van het gewicht of bij overbelasting, indien de afzender op de vrachtbrief weging door de spoorweg heeft verzocht;

c) bij een tijdens het vervoer door weersinvloeden veroorzaakte overbelasting, indien wordt bewezen, dat de lading van de wagen de toelaatbare belading niet overschreed ten tijde van de aanbieding ten vervoer op het station van afzending;

d) bij toeneming van het gewicht tijdens het vervoer, zonder dat er sprake is van overbelasting, indien wordt bewezen, dat deze toe- neming is te wijten aan weersinvloeden;

e) bij onnauwkeurige aangifte van het gewicht zonder dat er sprake is van overbelasting, wanneer het verschil tussen het op de vrachtbrief aangegeven gewicht en het vastgestelde gewicht niet meer bedraagt dan twee procent van het aangegeven gewicht.

§ 11. Wanneer de overbelasting van een wagen wordt vastgesteld door het station van afzending of een tussenliggend station, kan het te veel geladene uit de wagen worden verwijderd, ook al is er geen aanleiding tot het heffen van een boete. De afzender wordt zo nodig onverwijld verzocht te laten weten, hoe hij over het te veel geladene wenst te beschikken.

Evenwel moet de geadresseerde die krachtens artikel 22 de ver- voerovereenkomst heeft gewijzigd, worden gewaarschuwd en moet hem worden verzocht aanwijzingen te geven betreffende het te veel geladene.

Het te veel geladene wordt voor het reeds afgelegde traject bevracht volgens de op de hoofdlading toegepaste vrachtprijs, zo nodig onder toepassing van de in § 7 genoemde boete; bij lossing worden de hieraan verbonden kosten geïnd volgens het tarief der bijkomende kosten van de spoorweg die de lossing verricht.

Indien de rechthebbende voorschrijft het te veel geladene te zenden naar het station van bestemming van de hoofdlading, naar een ander station van bestemming of terug te zenden naar het station van afzending, wordt het te veel geladene als een afzonderlijke zending behandeld.

Artikel 8

Sluiting van de vervoerovereenkomst. Duplicaat-vrachtbrief

§ 1. De vervoerovereenkomst is gesloten, zodra de spoorweg van afzending het goed met de vrachtbrief ten vervoer heeft aangenomen. De aanneming wordt vastgesteld door het afdrucken op de vrachtbrief van het stempel van het station van afzending, dat de datum van aanneming aangeeft.

§ 2. Het afdrucken van het stempel moet geschieden onmiddellijk nadat de zending waarop de vrachtbrief betrekking heeft, in haar geheel is afgegeven en de kosten die de afzender voor zijn rekening neemt, zijn betaald. Deze afstempeling moet plaats hebben in aanwezigheid van de afzender, indien hij dit verzoekt.

§ 3. Na de afstempeling dient de vrachtbrief als bewijs van de vervoerovereenkomst.

§ 4. Ten aanzien van goederen, die door de afzender worden geladen krachtens de tariefvoorschriften of krachtens met de afzender getroffen overeenkomsten, wanneer dergelijke overeenkomsten op het station van afzending zijn toegelaten, kunnen de aanduidingen op de vrachtbrief betreffende het gewicht of het aantal colli evenwel slechts als bewijs tegen de spoorweg dienen, indien de spoorweg het gewicht of het aantal colli heeft gecontroleerd en dit op de vrachtbrief heeft aangetekend. Zo nodig kunnen deze vermeldingen door andere middelen bewezen worden dan de controle en de aantekening op de vrachtbrief door de spoorweg.

§ 5. De spoorweg is verplicht de ontvangst van het goed en de datum van aanneming ten vervoer door het afdrucken van het datumstempel op de duplicaat-vrachtbrief te bevestigen, vóór hij deze aan de afzender teruggeeft.

Deze duplicaat-vrachtbrief heeft niet de waarde van de vrachtbrief die de zending vergezelt, noch de waarde van een cognossement.

Artikel 9

Tarieven. Bijzondere overeenkomsten

§ 1. De vracht en de bijkomende kosten worden berekend overeenkomstig de in elke staat wettelijk van kracht zijnde en behoorlijk

bekendgemaakte tarieven die gelden op het tijdstip van de sluiting der vervoerovereenkomst, zelfs indien de vracht op verschillende gedeelten van het traject afzonderlijk wordt berekend.

Bekendmaking van internationale tarieven is evenwel slechts verplicht in de staten waarvan de spoorwegen aan die tarieven als vertrek- of aankomstspoorweg deelnemen.

Verhogingen van internationale tarieven en andere bepalingen die verzwaring van de in deze tarieven opgenomen voorwaarden voor het vervoer tengevolge hebben, treden niet eerder dan 14 dagen na hun bekendmaking in werking, behalve in de volgende gevallen:

a) indien een internationaal tarief voorziet in de uitbreiding van een binnentarif over het gehele traject, dan zijn de publikatiermijnen van dit binnentarif van toepassing;

b) wanneer de verhogingen van de prijzen van een internationaal tarief volgen op een algemene verhoging van de prijzen der binnentarieven van een deelnemende spoorweg, dan treden zij in werking daags na hun bekendmaking, onder voorwaarde dat de aanpassing van de prijzen van het internationale tarief die deze verhoging met zich brengt, ten minste 14 dagen van te voren is aangekondigd. Deze aankondiging mag evenwel niet vroeger geschieden dan de datum van bekendmaking der verhoging van de prijzen der desbetreffende binnentarieven;

c) indien de in de internationale tarieven opgenomen vervoerprijzen en bijkomende kosten moeten worden gewijzigd wegens veranderingen in de wisselkoers of indien kennelijke fouten verbeterd moeten worden, dan worden die wijzigingen en verbeteringen daags na hun bekendmaking van kracht.

De tarieven moeten alle voor de berekening van de vracht en bijkomende kosten noodzakelijke gegevens bevatten en zo nodig nauwkeurig aangeven onder welke voorwaarden met de wisselkoers rekening zal worden gehouden.

§ 2. De tarieven moeten alle bijzondere aan de verschillende soorten van vervoer verbonden voorwaarden kenbaar maken en met name aangeven of zij voor vrachtgoed dan wel voor snelgoed gelden. Indien een spoorweg voor alle of voor bepaalde goederen of voor bepaalde trajecten een tarief heeft dat alleen voor vrachtgoed of alleen voor snelgoed geldt, mag dit tarief zowel worden toegepast op zendingen met een witte vrachtbrief als op zendingen met een roodgerande vrachtbrief; daarbij gelden de leveringstermijnen die bij elk van die vrachtbrieven uit de bepalingen van artikel 6, § 4, en artikel 11 voortvloeien.

De voorwaarden van de tarieven zijn geldig, mits zij niet in strijd zijn met dit Verdrag; anders worden zij als nietig en als niet bestaand beschouwd.

Internationale tarieven kunnen, met uitsluiting van de binnentarieven, bindend van toepassing worden verklaard in internationaal verkeer, mits zij geen vrachtprijzen bevatten, welke gemiddeld aanmerkelijk hoger liggen dan die welke voortvloeien uit de samenvoeging van de vrachtprijzen der binnentarieven.

De toepassing van een internationaal tarief kan afhankelijk worden gesteld van een uitdrukkelijk desbetreffend verzoek op de vrachtbrief.

§ 3. De tarieven moeten voor een ieder op dezelfde voorwaarden worden toegepast.

De spoorwegen kunnen, behoudens toestemming van hun regeringen, bijzondere overeenkomsten sluiten die kortingen op prijzen of andere voordelen bevatten, voor zover overeenkomstige voorwaarden worden toegepast voor de gebruikers die zich in overeenkomstige omstandigheden bevinden.

Kortingen op prijzen kunnen worden verleend voor de spoorwegdienst, voor overheidsdiensten of voor liefdadige doeleinden.

Bekendmaking van de maatregelen welke krachtens de tweede en derde alinea worden genomen, is niet verplicht.

§ 4. Ten bate van de spoorwegen worden boven de in de tarieven aangegeven vracht- en bijkomende kosten geen andere bedragen in rekening gebracht dan de door hen gedane uitgaven, zoals belastingen, douane- en politierechten, niet in het tarief aangegeven kosten voor het vervoer over de weg van het ene station naar het andere, kosten van voor het behoud der goederen noodzakelijke herstellingen aan de uitwendige of inwendige verpakking en overige soortgelijke uitgaven. Deze uitgaven moeten behoorlijk worden vastgesteld en afzonderlijk worden verrekend op de vrachtbrief; de bewijsstukken moeten worden bijgevoegd. Wanneer de betaling van deze uitgaven ten laste van de afzender komt, worden de bewijsstukken niet met de vrachtbrief aan de geadresseerde afgeleverd, maar worden zij met de nota van onkosten genoemd in artikel 17, § 7 aan de afzender ter hand gesteld.

Artikel 10

Routes en toe te passen tarieven

§ 1. De afzender kan op de vrachtbrief de te volgen route voorschrijven, door grenspunten of grensstations en, zo nodig, overgangsstations tussen spoorwegen aan te geven; hij kan slechts grenspunten en grensstations aangeven, die geopend zijn voor het verkeer in de desbetreffende relatie.

§ 2. Met een routevoorschrift worden gelijkgesteld:

a) de aanduiding van de stations waar de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten moeten worden vervuld, alsmede van de stations waar bijzondere zorg aan de zending moet worden besteed (verzorging van dieren, bij-ijzen, enz.);

b) de aanduiding van de toe te passen tarieven, voor zover deze voldoende is om de stations vast te stellen tussen welke de verlangde tarieven moeten worden toegepast;

c) de aanduiding van de gehele of gedeeltelijke betaling van de kosten tot X (X moet met name het punt aanduiden, waar de tarieven van aangrenzende landen op elkander aansluiten).

§ 3. De spoorweg mag, behalve in de gevallen van artikel 5, §§ 4 en 5, en in artikel 24, § 1, het vervoer slechts over een andere dan de door de afzender voorgeschreven route doen geschieden onder de dubbele voorwaarde:

a) dat de vervulling van de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten, alsmede de bijzondere zorg die aan de zending moet worden besteed (verzorging van dieren, bij-ijzen, enz.), altijd op de door de afzender aangeduide stations plaats vindt;

b) dat de kosten niet hoger en de leveringstermijnen niet langer zullen zijn, dan die berekend over de door de afzender aangegeven route.

§ 4. Behoudens de bepalingen van § 3 moeten de kosten en de leveringstermijnen steeds over de door de afzender voorgeschreven route worden berekend of, bij gebreke daarvan, over de route die de spoorweg heeft gekozen.

§ 5. De afzender kan op de vrachtbrief de toe te passen tarieven voorschrijven. De spoorweg is verplicht deze tarieven toe te passen, als aan de voorwaarden voor hun toepassing is voldaan.

§ 6. Indien de aanduidingen van de afzender niet voldoende zijn om de route of de toe te passen tarieven vast te stellen of indien sommige van deze aanduidingen met elkander in strijd zijn, moet de spoorweg de route of de tarieven kiezen, die hij voor de afzender het voordeligst acht.

De spoorweg is slechts bij opzet of grove schuld aansprakelijk voor de schade die het gevolg is van deze keuze.

§ 7. Indien er tussen het station van afzending en het station van bestemming een internationaal tarief bestaat en indien, bij gebreke van voldoende aanduidingen van de afzender, de spoorweg dit tarief heeft toegepast, moet deze aan de rechthebbende op diens verzoek het eventuele verschil tussen de aldus berekende vracht en die welke door aanstoting van andere tarieven op hetzelfde traject zou zijn verkregen, terugbetalen, voor zover dit bedrag tien frank per vrachtbrief te boven gaat.

Artikel 11

Leveringstermijnen

§ 1. De leveringstermijnen worden vastgesteld door de reglementen die van kracht zijn tussen de aan het vervoer deelnemende spoor-

wegen of door de internationale tarieven die van toepassing zijn van het station van afzending tot het station van bestemming. De aldus vastgestelde termijnen mogen niet langer zijn dan die welke voortvloeien uit de bepalingen van de volgende paragrafen.

§ 2. Bij gebreke van vaststelling van de leveringstermijnen in de reglementen of internationale tarieven zoals in § 1 is bedoeld en onder voorbehoud van de hierna volgende paragrafen, zijn de leveringstermijnen als volgt:

- a) voor snelgoed:
  - 1e. termijn voor verzending ..... 12 uren;
  - 2e. termijn voor het vervoer, per 300 tariefkilometers of gedeelte daarvan ..... 24 uren;
- b) voor vrachtgoed:
  - 1e. termijn voor verzending ..... 24 uren;
  - 2e. termijn voor het vervoer, per 200 tariefkilometers of gedeelte daarvan ..... 24 uren.

§ 3. De termijn voor het vervoer wordt berekend over de totale afstand tussen het station van afzending en het station van bestemming; de termijn voor verzending wordt slechts een keer berekend, ongeacht het aantal spoorwegnetten waarover het vervoer plaatsvindt.

§ 4. De wetten en reglementen van elke staat bepalen in hoeverre de spoorwegen bevoegd zijn in de volgende gevallen aanvullende termijnen vast te stellen:

- a) voor zendingen ten vervoer aangeboden of af te leveren buiten de stations;
- b) voor zendingen die worden vervoerd:
  - over zee of over binnenwateren door middel van veerponten of boten,
  - over een route zonder spoorlijn,
  - over bepaalde verbindingbanen die twee lijnen van eenzelfde of van verschillende spoorwegnetten verbinden,
  - over een lokaalspoorweg,
  - over een lijn met een andere dan de normale spoorwijdte;
- c) voor zendingen die zijn bevracht volgens binnenlandse speciale en uitzonderingstarieven tegen verlaagde prijzen;
- d) wanneer zich buitengewone omstandigheden voordoen, die een ongewone toeneming van het verkeer of ongewone exploitatiemoeilijkheden tot gevolg hebben.

§ 5. De aanvullende termijnen genoemd in § 4, letter a), b) en c), moeten in de tarieven voorkomen.

De aanvullende termijnen genoemd in § 4, letter *d*), moeten worden bekendgemaakt en kunnen vóór hun bekendmaking niet in werking treden.

§ 6. De leveringstermijn begint te lopen des middernachts na de in artikel 8, § 1, genoemde aanneming ten vervoer van het goed. Voor zendingen snelgoed begint de termijn evenwel 24 uren later te lopen, wanneer de dag die op de aanneming ten vervoer volgt een zondag of een wettelijk erkende feestdag is en wanneer het station van afzending die zon- of feestdag niet is geopend voor zendingen snelgoed.

§ 7. De leveringstermijn loopt niet door:

a) voor alle zendingen gedurende het oponthoud dat, behoudens schuld van de spoorweg, veroorzaakt wordt door:

1°. het onderzoek overeenkomstig artikel 7, §§ 2 en 3, waardoor verschillen met de aanduidingen op de vrachtbrief aan het licht komen;

2°. het vervullen van de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten;

3°. de wijziging van de vervoerovereenkomst, waartoe krachtens artikel 21 of artikel 22 opdracht is gegeven;

4°. de bijzondere zorg, die aan de zending moet worden besteed (verzorging van dieren, bij-ijzen, enz.);

5°. elke onderbreking van het verkeer die het begin of de voortzetting van het vervoer tijdelijk belemmert;

b) voor zendingen vrachtgoed, op zondagen en wettelijk erkende feestdagen;

c) voor zendingen snelgoed, op zondagen en bepaalde wettelijk erkende feestdagen, wanneer in een staat de wetten of reglementen voorschrijven, dat op zondagen en deze feestdagen het vervoer van snelgoed geheel of gedeeltelijk wordt onderbroken.

De reden en de duur van de onderbrekingen van de onder letter *a*) genoemde leveringstermijn moeten op de vrachtbrief worden vermeld. Deze onderbrekingen van de leveringstermijn mogen eventueel door andere middelen dan de op de vrachtbrief opgenomen vermeldingen worden gemotiveerd.

§ 8. Wanneer de leveringstermijn na het sluitingsuur van het station van bestemming zou verstrijken, wordt de afloop ervan uitgesteld tot 2 uren na het tijdstip van de eerstvolgende openstelling van het station.

Bovendien wordt voor zendingen snelgoed, wanneer de leveringsstermijn zou aflopen op een in § 7, letter *c*, omschreven zon- of feestdag, de afloop van deze termijn tot het overeenkomstige uur van de eerstvolgende werkdag uitgesteld.

§ 9. De leveringstermijn is nagekomen, indien vóór de afloop ervan:

a) van de aankomst van het goed is kennisgegeven en dit ter beschikking van de geadresseerde wordt gehouden, wanneer het zendingen betreft, die op het station worden afgeleverd en waarvan een kennisgeving van aankomst moet worden gezonden;

b) het goed ter beschikking van de geadresseerde wordt gehouden, wanneer het zendingen betreft, die op het station worden afgeleverd en waarvan geen kennisgeving van aankomst behoeft te worden gezonden;

c) het goed ter beschikking van de geadresseerde is gesteld, wanneer het zendingen betreft, die buiten de stations worden afgeleverd.

Artikel 12

Toestand van het goed. Verpakking

§ 1. Wanneer de spoorweg goed ten vervoer aanneemt, dat duidelijke tekenen van beschadiging vertoont, kan hij verlangen, dat van de toestand van dat goed een bijzondere vermelding op de vrachtbrief wordt aangetekend.

§ 2. Wanneer het goed door zijn aard een verpakking vereist, moet de afzender het goed op zodanige wijze verpakken, dat het gevrijwaard is voor geheel of gedeeltelijk verlies en voor beschadiging tijdens het vervoer en dat het geen schade aan personen, materieel of andere goederen kan berokkenen.

Overigens moet de verpakking voldoen aan de voorschriften van de tarieven en reglementen van de spoorweg van afzending.

§ 3. Indien de afzender de voorschriften van § 2 niet in acht heeft genomen kan de spoorweg de zending weigeren of eisen, dat de afzender op de vrachtbrief het ontbreken van de verpakking of de gebrekkige toestand daarvan door een nauwkeurige beschrijving erkent.

§ 4. De afzender is aansprakelijk voor alle gevolgen van het ontbreken of de gebrekkige toestand van de verpakking. Hij is met name verplicht de schade te vergoeden, die de spoorweg uit dien hoofde mocht hebben geleden. Bij gebreke van een vermelding op de vrachtbrief, moet het bewijs van het ontbreken of de gebrekkige toestand van de verpakking door de spoorweg worden geleverd.

§ 5. Wanneer een afzender gelijksoortige goederen die een verpakking behoeven van hetzelfde station pleegt te verzenden en deze onverpakt of met eenzelfde gebrekkige verpakking ten vervoer pleegt aan te bieden, kan hij van de naleving van de voorschriften van § 3 voor elke zending afzonderlijk worden vrijgesteld, door op dit station

een algemene verklaring overeenkomstig het model van Bijlage III van dit Verdrag te deponeren. In dit geval moet op de vrachtbrief naar de op het station van afzending afgegeven algemene verklaring worden verwezen.

§ 6. Behoudens in de tarieven gemaakte uitzonderingen is de afzender verplicht bij stukgoedzendingen op elk collo:

a) merken en nummers of, bij gebreke daarvan, het adres van de geadresseerde;

b) het station van bestemming,

duidelijk en onuitwisbaar aan te geven, zodat geen verwisseling mogelijk is en volkomen overeenstemming bestaat met de op de vrachtbrief voorkomende aanduidingen.

Indien het op de spoorweg van afzending van toepassing zijnde reglement dit bepaalt, moeten de naam en het adres van de geadresseerde worden vermeld en wel zichtbaar of onder het omgevouwen gedeelte van het etiket, dat slechts mag worden geopend, indien de vrachtbrief ontbreekt.

De aanduidingen onder a) en b) moeten ook voorkomen op elk onderdeel van wagenladingen die in spoor/zeeverkeer zijn verzonden en moeten worden overgeladen.

Oude opschriften of etiketten moeten ongeldig worden gemaakt of door de afzender worden verwijderd.

§ 7. Behoudens in de tarieven uitdrukkelijk gemaakte uitzonderingen, mogen licht breekbare voorwerpen (zoals porselein, aardewerk, glaswerk), voorwerpen, die in de wagen verstrooid zouden kunnen geraken (zoals fruit, noten, veevoeder, stenen), alsmede goederen die andere colli zouden kunnen verontreinigen of beschadigen (zoals kolen, kalk, as, gewone aardsoorten, verfaarde) slechts als wagenlading worden verzonden, tenzij deze goederen zodanig zijn verpakt of samengebonden, dat zij niet kunnen breken, verloren gaan of andere zendingen verontreinigen of beschadigen.

Artikel 13

Verstrekking van bescheiden voor de vervulling van de door douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten.

Douaneversluiting

§ 1. De afzender is verplicht bij de vrachtbrief de bescheiden te voegen, die nodig zijn voor de vervulling, vóór de aflevering van het goed aan de geadresseerde, van de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten. Deze bescheiden mogen uitsluitend betrekking hebben op goederen die het onderwerp van eenzelfde vrachtbrief uitmaken, tenzij ambtelijke voorschriften of de tarieven anders bepalen.

Wanneer deze bescheiden niet bij de vrachtbrief kunnen worden gevoegd, moet de afzender deze tijdig doen toekomen aan het kantoor van het station, van de douane of elke andere instantie waar de formaliteiten moeten worden vervuld; de vrachtbrief moet het kantoor vermelden, waar deze bescheiden ter beschikking van de spoorweg zullen worden gehouden.

§ 2. De spoorweg is niet verplicht te onderzoeken of de bijgevoegde bescheiden volledig en juist zijn.

De afzender is tegenover de spoorweg aansprakelijk voor elke schade die uit het ontbreken, de onvolledigheid of de onjuistheid van die bescheiden zou kunnen voortvloeien, tenzij de spoorweg schuld heeft.

De spoorweg is ingeval van schuld aansprakelijk voor de gevolgen van het verlies of het niet of onjuist gebruiken van de op de vrachtbrief vermelde bescheiden die bij dat document zijn gevoegd of aan hem zijn toevertrouwd; de door hem te betalen schadevergoeding kan evenwel nimmer hoger zijn dan die welke bij verlies van het goed verschuldigd zou zijn.

§ 3. De afzender is verplicht de douanevoorschriften betreffende de verpakking en de bescherming met dekkleden van de goederen na te leven. De spoorweg kan zendingen waarvan de douaneversluiting beschadigd of gebrekkig is, weigeren.

Indien de afzender de goederen niet overeenkomstig de douanevoorschriften heeft verpakt of met dekkleden beschermd, heeft de spoorweg het recht hierin te voorzien. De kosten komen ten laste van het goed.

HOOFDSTUK II

Uitvoering van de vervoerovereenkomst

Artikel 14

Aanbieding ten vervoer en laden van de goederen

§ 1. De wijze waarop de aanbieding ten vervoer geschiedt, wordt door de op het station van afzending van kracht zijnde wetten en reglementen bepaald.

§ 2. De op het station van afzending van kracht zijnde voorschriften bepalen of de goederen door de spoorweg of door de afzender worden geladen, tenzij dit Verdrag hieromtrent andere bepalingen bevat of de vrachtbrief melding maakt van een tussen de afzender en de spoorweg gesloten bijzondere overeenkomst.

Wanneer het laden door de afzender geschiedt, is deze aansprakelijk voor alle gevolgen van een gebrekkige belading. Hij is met name verplicht de schade te vergoeden, die de spoorweg uit dien hoofde mocht hebben geleden. Het bewijs van de gebrekkige belading moet door de spoorweg worden geleverd.

§ 3. De goederen moeten worden vervoerd in gesloten, in open, in bijzonder ingerichte wagens of in open wagens met dekkleden, overeenkomstig de voorschriften van de internationale tarieven, tenzij dit Verdrag te dien aanzien andere voorschriften bevat. Indien geen internationale tarieven bestaan of indien zij ter zake geen bepalingen bevatten, zijn de op het station van afzending van kracht zijnde voorschriften op het gehele traject van toepassing.

Artikel 15

Door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten

§ 1. Onderweg worden de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten door de spoorweg vervuld. Het staat de spoorweg vrij deze taak onder eigen verantwoordelijkheid aan een gevolmachtigde toe te vertrouwen of zichzelf daarmee te belasten. In beide gevallen neemt de spoorweg de verplichtingen van een commissionair op zich.

Evenwel kan de afzender door een vermelding op de vrachtbrief, of de geadresseerde, die op grond van artikel 22 een opdracht geeft, verzoeken:

a) zelf de in de voorgaande alinea bedoelde handelingen bij te wonen of zich daarbij te doen vertegenwoordigen door een gevolmachtigde, ten einde alle inlichtingen te verstrekken en ter zake dienende opmerkingen te maken;

b) indien en voorzover de wetten en reglementen van het land, waar de door de douane of andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten moeten worden vervuld, het hem toestaan zelf deze formaliteiten te vervullen of ze door een gevolmachtigde te doen vervullen en, eventueel, over te gaan tot betaling van de douanerechten en andere kosten.

De afzender noch de geadresseerde, die het beschikkingsrecht heeft, noch hun gevolmachtigde heeft het recht het goed in bezit te nemen.

Indien de afzender voor de vervulling van de door de douane of andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten een station heeft aangewezen, waar op grond van de van kracht zijnde voorschriften de vervulling van die formaliteiten niet kan plaats vinden, of indien hij voor deze verrichtingen een andere onuitvoerbare wijze van handelen heeft voorgeschreven, handelt de spoorweg op de wijze die hij voor de belangen van de rechthebbende het gunstigste acht en stelt de afzender van de getroffen maatregelen in kennis.

Indien de afzender op de vrachtbrief een frankeringsvoorschrift heeft vermeld, waarin de douanerechten opgenomen zijn, heeft de spoorweg het recht de douaneformulieren naar eigen keuze onderweg of op het station van bestemming te vervullen.

§ 2. Behoudens de in de laatste alinea van § 1 genoemde uitzondering heeft de geadresseerde het recht op het station van bestemming waar een douanekantoor is gevestigd, de douaneformaliteiten zelf te vervullen, indien de vrachtbrief de vrijmaking bij aankomst voorschrijft of indien bij het ontbreken van dit voorschrift het goed onder douaneversluiting aankomt. Indien hij van dit recht gebruik maakt, moet hij vooraf de op de zending drukkende kosten voldoen.

De spoorweg kan handelen zoals in § 1 is aangegeven, indien de geadresseerde de vrachtbrief niet in ontvangst heeft genomen binnen de termijn vastgesteld in de op het station van bestemming van kracht zijnde reglementen.

Artikel 16

Aflevering

§ 1. De spoorweg is verplicht de vrachtbrief en het goed op het station van bestemming aan de geadresseerde tegen kwijting en tegen betaling van de te zijnen laste gebrachte schuldvorderingen van de spoorweg, af te leveren.

De aanneming van de vrachtbrief verplicht de geadresseerde het te zijnen laste gebrachte bedrag van de schuldvorderingen aan de spoorweg te betalen.

§ 2. Met de aflevering van het goed aan de geadresseerde worden gelijkgesteld, de afgifte hiervan, welke overeenkomstig de van kracht zijnde voorschriften, geschiedt aan de autoriteiten van de douane of plaatselijke belastinginstanties in hun expeditielokalen of in hun entrepots, wanneer deze zich niet onder bewaking van de spoorweg bevinden, alsmede het in bewaring geven bij de spoorweg of het opslaan bij een expediteur of in een openbaar entrepot.

§ 3. De op het station van bestemming van kracht zijnde wetten en reglementen bepalen of de spoorweg het recht of de verplichting heeft het goed bij de geadresseerde te bestellen. Indien de spoorweg het goed bestelt of doet bestellen, wordt de aflevering geacht eerst op het tijdstip van deze bestelling te hebben plaats gevonden.

§ 4. Na aankomst van het goed op het station van bestemming heeft de geadresseerde het recht de spoorweg te verzoeken hem de vrachtbrief ter hand te stellen en hem het goed af te leveren. Indien het verlies van het goed is vastgesteld of indien het goed niet vóór afloop van de in artikel 30 § 1 genoemde termijn is aangekomen, kan de geadresseerde op eigen naam de uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende rechten tegenover de spoorweg doen gelden.

§ 5. De rechthebbende kan de aanneming van het goed weigeren, zelfs na inontvangstneming van de vrachtbrief en betaling van de kosten, zolang niet is overgegaan tot het door hem verlangde onderzoek, ten einde een beweerde beschadiging vast te stellen.

§ 6. Overigens wordt de aflevering van het goed overeenkomstig de wetten en reglementen van het land van bestemming uitgevoerd.

Artikel 17

Betaling van de kosten

§ 1. De kosten (vracht, bijkomende kosten, douanerechten en andere kosten, die ontstaan vanaf de aanneming ten vervoer tot aan de aflevering) worden overeenkomstig de navolgende bepalingen door de afzender of door de geadresseerde betaald.

Voor de toepassing van deze bepalingen worden als vracht beschouwd de rechten, die volgens het toe te passen tarief bij de berekening van de vracht moeten worden opgeteld bij de prijzen van de normale tarieven of bij de prijzen van de uitzonderingstarieven.

§ 2. De afzender die de kosten geheel of gedeeltelijk voor zijn rekening neemt, moet dit op de desbetreffende plaats op de vrachtbrief vermelden door de aanduiding:

a) „franco alle kosten”, indien hij alle kosten (vracht, bijkomende kosten, douanerechten en andere kosten) voor zijn rekening neemt;

b) „franco alle kosten met uitzondering van . . . . .” (nauwkeurige aanduiding van de kosten welke hij niet voor zijn rekening neemt), wanneer hij alle kosten onder voorbehoud van de nauwkeurig omschreven uitzonderingen voor zijn rekening neemt;

c) „franco”, indien hij voor zijn rekening neemt de gehele vracht, alsmede alle bijkomende kosten die volgens de reglementen en de binnentarieven van het land van afzending of eventueel volgens het toegepaste internationale tarief door het station van afzending op het tijdstip van de aanbieding ten vervoer in rekening kunnen worden gebracht;

d) „franco met inbegrip van . . . . .”, indien hij behalve de onder c) genoemde nog andere kosten voor zijn rekening neemt; hij moet deze kosten nauwkeurig aanduiden;

e) „franco vracht”, indien hij uitsluitend de vracht voor zijn rekening neemt;

f) „franco douane”, indien hij alle bedragen voor zijn rekening neemt, die de douane van de spoorweg int, alsmede de bijkomende en andere kosten die de spoorweg voor het vrijmaken int;

g) één van de hiervóór genoemde aanduidingen, aangevuld met de woorden: „. . . . . tot X” (X geeft met name het punt aan, waar de tarieven van aangrenzende landen op elkander aansluiten), indien hij de gehele of de gedeeltelijke kosten tot X voor zijn rekening neemt, echter met uitsluiting van alle kosten die betrekking hebben op het alsdan volgende land of de alsdan volgende spoorweg;

h) „franco voor . . . . .”, indien hij een bepaald bedrag voor zijn rekening neemt. Dit bedrag moet voluit in letterschrift worden aan-

gegeven; het moet worden uitgedrukt in de munteenheid van het land van afzending, tenzij de tarieven het tegendeel bepalen.

De afzender kan op de vrachtbrief gelijktijdig verschillende van de hiervóór genoemde aanduidingen vermelden, mits deze niet met elander in strijd zijn.

De bijkomende kosten en andere kosten die volgens de reglementen en de binnentarieven van het land van afzending of, eventueel, volgens het toegepaste internationale tarief, voor het gehele betreffende traject moeten worden berekend, alsmede de in artikel 20, § 2 bepaalde premie van het belang bij de aflevering moeten, ingeval van betaling van de kosten volgens letter *g*) in combinatie met een van de bij de letters *a*), *b*), *c*) of *d*) voorziene aanduidingen, altijd in hun geheel door de afzender worden betaald.

§ 3. Internationale tarieven kunnen terzake van de betaling van de kosten het uitsluitend gebruik van bepaalde in § 2 vermelde aanduidingen of het gebruik van andere aanduidingen voorschrijven.

§ 4. Kosten die de afzender niet voor zijn rekening heeft genomen, worden geacht ten laste van de geadresseerde te zijn gebracht. Evenwel komen de kosten steeds ten laste van de afzender, wanneer de geadresseerde de vrachtbrief niet in ontvangst heeft genomen, noch zijn rechten overeenkomstig artikel 16, § 4 heeft doen gelden, noch de vervoerovereenkomst overeenkomstig artikel 22 heeft gewijzigd.

§ 5. Bijkomende kosten, zoals staangeld, magazijn-geld en weegloon, waarvan de heffing het gevolg is van een aan de geadresseerde toe te schrijven feit of van een door hem gedaan verzoek, moeten steeds door hem worden betaald.

§ 6. De spoorweg van afzending kan van de afzender de vooruitbetaling van de kosten eisen, wanneer het goederen betreft, die volgens zijn mening aan spoedig bederf onderhevig zijn of die op grond van hun geringe waarde of hun aard hem geen voldoende waarborg voor de kosten bieden.

§ 7. Indien het bedrag van de kosten die de afzender voor zijn rekening neemt, op het tijdstip van de aanbieding ten vervoer niet nauwkeurig kan worden vastgesteld, kan de spoorweg bij wijze van waarborgsom tegen ontvangstbewijs de storting vorderen van een bedrag dat de kosten bij benadering dekt. Deze kosten worden op een frankeringsnota vermeld, die uiterlijk dertig dagen na het verstrijken van de leveringstermijn met de afzender moet worden vereffend. Een volgens de gegevens van de frankeringsnota opgemaakte gespecificeerde nota van onkosten wordt aan de afzender afgegeven tegen teruggave van het ontvangstbewijs.

§ 8. Het station van afzending moet zowel op de vrachtbrief als op de duplicaat-vrachtbrief de ontvangen gefrankeerde bedragen specificeren, behalve indien de op het station van afzending van kracht zijnde voorschriften of tarieven bepalen, dat deze kosten alleen op de duplicaat-vrachtbrief moeten worden gespecificeerd. In de in § 7 genoemde gevallen mogen deze kosten op de vrachtbrief, noch op de duplicaat-vrachtbrief worden gespecificeerd.

Artikel 18

Correctie van geïnde bedragen

§ 1. Bij onjuiste toepassing van een tarief of bij een foutieve vaststelling of inning van de kosten, wordt het te veel geïnde door de spoorweg terugbetaald of het te weinig geïnde alsnog aan de spoorweg betaald.

§ 2. Te veel geïnde bedragen, die door de spoorweg worden vastgesteld, moeten ambtshalve ter kennis van de belanghebbende worden gebracht, indien zij één frank per vrachtbrief te boven gaan; de verrekening ervan moet zo spoedig mogelijk geschieden.

§ 3. Wanneer de vrachtbrief niet in ontvangst is genomen, is de afzender verplicht de ten onrechte niet geïnde bedragen aan de spoorweg te betalen. Wanneer de vrachtbrief door de geadresseerde in ontvangst is genomen of de vervoerovereenkomst krachtens artikel 22 is gewijzigd, is de afzender slechts gehouden tot betaling van een ten onrechte niet geïnd bedrag, voorzover dit betrekking heeft op kosten die hij voor zijn rekening heeft genomen krachtens het door hem op de vrachtbrief vermelde frankeringsvoorschrift; het restant van het ten onrechte niet geïnde bedrag komt ten laste van de geadresseerde.

§ 4. Over de krachtens dit artikel verschuldigde bedragen wordt, indien zij tien frank per vrachtbrief te boven gaan, een rente van vijf procent per jaar berekend.

Deze rente loopt van de dag van de ingebrekestelling of van die van de in artikel 41 bedoelde vordering buiten rechte, of van de dag van de dagvaarding, indien de ingebrekestelling niet heeft plaats gehad of de vordering niet is ingesteld.

Artikel 19

Remboursementen en voorschotten

§ 1. De afzender kan zijn zending tot de waarde van het goed met een remboursement belasten. Het bedrag van het remboursement moet in de munteenheid van het land van vertrek worden uitgedrukt; de tarieven kunnen uitzonderingen toelaten.

§ 2. De spoorweg is slechts tot uitbetaling van het remboursement verplicht, voorzover het bedrag daarvan door de geadresseerde is betaald. Dit bedrag moet binnen een termijn van dertig dagen na deze betaling ter beschikking worden gesteld; bij vertraging is na afloop van deze termijn een rente van vijf procent per jaar verschuldigd.

§ 3. Indien het goed geheel of gedeeltelijk aan de geadresseerde is afgeleverd zonder voorafgaande inning van het remboursement, moet de spoorweg de afzender de schade tot het bedrag van het remboursement vergoeden, behoudens zijn verhaal op de geadresseerde.

§ 4. Voor verzending onder remboursement wordt een in de tarieven vastgestelde provisie geheven; deze provisie is ook dan verschuldigd, wanneer het remboursement is opgeheven of verlaagd door een wijziging van de vervoerovereenkomst (artikel 21, § 1).

§ 5. Voorschotten zijn slechts toegelaten volgens de op het station van afzending van kracht zijnde bepalingen.

Artikel 20

Aangifte van het belang bij de aflevering

§ 1. Voor elke zending kan het belang bij de aflevering worden aangegeven door vermelding op de vrachtbrief overeenkomstig het bepaalde in artikel 6, § 7, letter c).

Het bedrag van het aangegeven belang moet worden uitgedrukt in de munteenheid van het land van vertrek, in goudfranken of in een andere door de tarieven vastgestelde munteenheid.

§ 2. De premie voor het belang bij de aflevering wordt voor het gehele betreffende traject volgens de tarieven van de spoorweg van afzending berekend.

HOOFDSTUK III

Wijziging van de vervoerovereenkomst

Artikel 21

Recht van de afzender tot wijziging van de vervoerovereenkomst

§ 1. De afzender heeft het recht de vervoerovereenkomst te wijzigen door opdracht te geven:

- a) dat het goed op het station van afzending aan het vervoer wordt onttrokken;
- b) dat het goed onderweg wordt vastgehouden;
- c) dat de aflevering van het goed wordt uitgesteld;
- d) dat het goed aan een andere persoon dan de op de vrachtbrief aangeduide geadresseerde wordt afgeleverd;

e) dat het goed op een ander station dan het op de vrachtbrief aangeduide station van bestemming wordt afgeleverd of naar het station van afzending wordt teruggezonden; in dat geval kan de afzender voorschrijven, dat een zending die aanvankelijk als vrachtgoed is verzonden, als snelgoed wordt doorgezonden of omgekeerd, mits het station waar de zending is vastgehouden, voor beide wijzen van vervoer geopend is; hij kan eveneens het toe te passen tarief en de te volgen route voorschrijven.

Tenzij de tarieven van de spoorweg van afzending het tegendeel bepalen, worden ook verzoeken tot wijziging van de vervoerovereenkomst aangenomen, die ten doel hebben:

f) het vaststellen van een remboursement;

g) verhoging, verlaging of opheffing van het remboursement;

h) het voor zijn rekening nemen van de kosten van een ongefrankeerde zending of de verhoging van de overeenkomstig artikel 17, § 2 voor zijn rekening genomen kosten.

Andere dan de hiervóór opgesomde opdrachten zijn niet geoorloofd. Internationale tarieven kunnen evenwel de afzender het recht verlenen, tot andere dan de hiervóór genoemde wijzigingen opdracht te geven.

De opdrachten mogen nimmer splitsing van de zending ten gevolge hebben.

§ 2. De hiervóór bedoelde nadere aanwijzingen moeten worden gegeven door middel van een schriftelijke verklaring overeenkomstig het model van Bijlage IVa bij dit Verdrag.

Deze verklaring moet door de afzender worden herhaald en ondertekend op de duplicaat-vrachtbrief, die gelijktijdig aan de spoorweg moet worden aangeboden. Het station van afzending bevestigt de ontvangst van de nadere aanwijzing door zijn datumstempel op de duplicaat-vrachtbrief af te drukken onder de verklaring van de afzender, aan wie deze duplicaat-vrachtbrief dan wordt teruggegeven. De spoorweg, die de nadere aanwijzing van de afzender heeft uitgevoerd zonder overlegging van de duplicaat-vrachtbrief te verlangen, is aansprakelijk voor de schade die hieruit voortvloeit voor de geadresseerde aan wie deze duplicaat-vrachtbrief door de afzender ter hand mocht zijn gesteld.

Wanneer de afzender verhoging, verlaging of opheffing van een remboursement verzoekt, moet hij het bewijsstuk dat hem aanvankelijk werd afgegeven, overleggen. Bij verhoging of verlaging van het remboursement wordt dit bewijsstuk na wijziging aan de belanghebbende teruggegeven; bij opheffing van het remboursement wordt het ingetrokken.

Elke door de afzender op een andere dan de voorgeschreven wijze gegeven nadere aanwijzing is nietig.

§ 3. De spoorweg geeft alleen gevolg aan de door de afzender gegeven nadere aanwijzingen, wanneer deze door het station van afzending zijn overgebracht.

Indien de afzender dit verzoekt wordt het station van bestemming of het station waar de zending moet worden vastgehouden, op kosten van de afzender per telegram of telefonisch door het station van afzending verwittigd; dit moet door een schriftelijke verklaring worden bevestigd. Tenzij een internationaal tarief of andere overeenkomsten tussen de belanghebbende spoorwegen anders bepalen, moet het station van bestemming of het station waar de zending is aangehouden, de nadere aanwijzing uitvoeren zonder de bevestiging af te wachten, indien het telegram of de telefonische mededeling van het station van afzending afkomstig is, hetgeen in geval van twijfel moet worden onderzocht.

§ 4. Het recht tot wijziging van de vervoerovereenkomst vervalt in de volgende gevallen, zelfs als de afzender in het bezit van de duplicaat-vrachtbrief is:

- a) wanneer de vrachtbrief door de geadresseerde in ontvangst is genomen;
- b) wanneer de geadresseerde overeenkomstig artikel 16 § 4 zijn uit de vervoerovereenkomst voortvloeiend recht heeft doen gelden;
- c) wanneer de geadresseerde overeenkomstig artikel 22 het recht heeft opdrachten te geven, zodra de zending in het douanegebied van het land van bestemming is gekomen.

Van dit ogenblik af moet de spoorweg zich houden aan de opdrachten van de geadresseerde.

Artikel 22

Recht van de geadresseerde tot wijziging van de vervoerovereenkomst

§ 1. De geadresseerde heeft het recht de vervoerovereenkomst te wijzigen, wanneer de afzender noch de kosten die betrekking hebben op het vervoer in het land van bestemming voor zijn rekening heeft genomen, noch de in artikel 6, § 7, letter *h*) genoemde aanduiding op de vrachtbrief heeft vermeld.

Aan opdrachten die de geadresseerde kan geven, wordt slechts gevolg gegeven, wanneer de zending in het douanegebied van het land van bestemming is aangekomen.

De geadresseerde kan opdracht geven:

- a) dat het goed onderweg wordt vastgehouden;
- b) dat de aflevering wordt uitgesteld;
- c) dat het goed in het land van bestemming aan een andere persoon dan de op de vrachtbrief aangeduide geadresseerde wordt afgeleverd;

d) dat de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten volgens een van de in artikel 15, § 1, 2e alinea aangegeven wijzen zullen worden uitgevoerd.

Tenzij de internationale tarieven het tegendeel bepalen, kan de geadresseerde bovendien opdracht geven:

e) dat het goed in het land van bestemming op een ander dan het op de vrachtbrief aangeduide station van bestemming wordt afgeleverd. In dat geval kan hij voorschrijven, dat een zending die aanvankelijk als vrachtgoed is verzonden als snelgoed wordt doorgezonden of omgekeerd, mits het station, waar de zending is aangehouden, voor beide wijzen van vervoer geopend is; hij kan eveneens het toe te passen tarief en de te volgen route voorschrijven.

Andere dan de hiervóór opgesomde opdrachten zijn niet geoorloofd. Internationale tarieven kunnen evenwel de geadresseerde het recht verlenen tot andere dan de hiervóór genoemde wijzigingen opdracht te geven.

De opdrachten mogen nimmer splitsing van de zending tengevolge hebben.

§ 2. De hiervóór genoemde opdrachten moeten door middel van een schriftelijke verklaring overeenkomstig het model van Bijlage IVb bij dit Verdrag worden gegeven aan het station van bestemming of aan het station, waar de zending het land van bestemming binnenkomt.

Elke door de geadresseerde op een andere dan de voorgeschreven wijze gegeven opdracht is nietig.

Voor de uitoefening van zijn recht tot wijziging van de vervoerovereenkomst is de geadresseerde niet verplicht de duplicaat-vrachtbrief over te leggen.

§ 3. Indien de geadresseerde dit verzoekt, brengt het station dat de opdracht heeft ontvangen deze op kosten van de geadresseerde door een telegram of een telefonisch bericht, beide bevestigd door een schriftelijke verklaring, over aan het station dat de opdracht moet uitvoeren; dit station voert de opdracht uit zonder de bevestiging af te wachten, indien het telegram of het telefonische bericht van het daartoe bevoegde station afkomstig is, hetgeen in geval van twijfel moet worden onderzocht.

§ 4. Het recht van de geadresseerde de vervoerovereenkomst te wijzigen vervalt in de volgende gevallen:

- a) wanneer hij de vrachtbrief in ontvangst heeft genomen;
- b) wanneer hij zijn, overeenkomstig artikel 16, § 4, uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende rechten heeft doen gelden;
- c) wanneer de door hem overeenkomstig § 1, letter c) aangewezen persoon de vrachtbrief in ontvangst heeft genomen of wanneer deze zijn rechten, overeenkomstig artikel 16, § 4 heeft doen gelden.

§ 5. Indien de geadresseerde opdracht heeft gegeven het goed aan een andere persoon af te leveren, heeft deze niet het recht de vervoerovereenkomst te wijzigen.

Artikel 23

Uitvoering van nadere aanwijzingen en opdrachten

§ 1. De spoorweg mag de uitvoering van de hem op grond van de artikelen 21 of 22 gegeven opdrachten niet weigeren of uitstellen, behalve in de volgende gevallen:

a) de uitvoering is niet meer mogelijk op het tijdstip waarop de opdrachten het station dat deze moet uitvoeren, bereiken;

b) de uitvoering is van dien aard dat daardoor de regelmatige dienstuitvoering zou worden verstoord;

c) de uitvoering is, wanneer het een wijziging van het station van bestemming betreft, in strijd met de wetten en reglementen die van kracht zijn in een der landen waardoor het vervoer moet plaatsvinden, in het bijzonder met voorschriften van de douane en andere overheidsinstanties;

d) de waarde van het goed dekt, wanneer het een wijziging van het station van bestemming betreft, naar alle waarschijnlijkheid niet alle kosten die bij aankomst op de nieuwe bestemming op het goed zullen drukken, tenzij het bedrag van deze kosten onmiddellijk betaald of gewaarborgd wordt.

In de hiervóór genoemde gevallen moet degene die de opdrachten heeft gegeven, zo spoedig mogelijk in kennis worden gesteld van de belemmeringen die de uitvoering van zijn opdrachten verhinderen.

Indien de spoorweg deze belemmeringen niet kan voorzien, komen alle gevolgen die voortvloeien uit het begin van uitvoering van de opdrachten, voor rekening van degene die de opdrachten heeft gegeven.

§ 2. Indien het goed op grond van de nadere opdracht op een tussenliggend station moet worden afgeleverd, wordt de vracht berekend van het station van afzending tot dit tussenliggende station. Indien evenwel het goed het tussenliggende station reeds voorbij is, wordt de vracht berekend van het station van afzending tot het station waar de zending wordt aangehouden en van daar tot het tussenliggende station.

Indien het goed op grond van de nadere opdracht naar een ander station van bestemming moet worden vervoerd of naar het station van afzending moet worden teruggezonden, wordt de vracht berekend van het station van afzending tot het station waar de zending wordt aangehouden en van daar tot het nieuwe station van bestemming of tot het station van afzending.

De toe te passen tarieven zijn die welke op elk van deze trajecten van kracht zijn op de dag waarop de vervoerovereenkomst is gesloten.

De voorafgaande bepalingen zijn op overeenkomstige wijze op de bijkomende kosten en andere kosten van toepassing.

§ 3. De kosten die zijn ontstaan door de uitvoering van een opdracht van de afzender of de geadresseerde, drukken op het goed, met uitzondering van die welke door de schuld van de spoorweg zijn ontstaan.

§ 4. Onder voorbehoud van de bepalingen van § 1 is de spoorweg ingeval van schuld zijnerzijds, aansprakelijk voor de gevolgen van het niet uitvoeren of van de onjuiste uitvoering van een krachtens de artikelen 21 en 22 gegeven opdracht. De schadevergoeding, die hij te betalen zal hebben, kan evenwel nooit hoger zijn, dan die welke verschuldigd zou zijn in geval van verlies van het goed.

Artikel 24

Belemmeringen in het vervoer

§ 1. Bij belemmeringen in het vervoer heeft de spoorweg te beslissen of het in het belang van de afzender is, hem instructies te vragen dan wel of het de voorkeur verdient het goed na wijziging van de route ambtshalve door te zenden. Behoudens schuld van de spoorweg heeft deze het recht de op de gebruikte route toepasselijke vrachtprijs te heffen; voorts gelden de met deze route overeenkomende leveringstermijnen, zelfs indien deze langer zijn dan voor de oorspronkelijke route.

§ 2. Indien er geen andere route is of indien om andere redenen de voortzetting van het vervoer niet mogelijk is, vraagt de spoorweg instructies aan de afzender; dit verzoek is evenwel voor de spoorweg niet verplicht bij een tijdelijke belemmering die voortvloeit uit de in artikel 5, § 4 genoemde omstandigheden.

§ 3. De afzender mag op de vrachtbrief instructies geven voor het geval zich een belemmering in het vervoer zou voordoen.

Indien volgens het oordeel van de spoorweg die instructies niet kunnen worden uitgevoerd, vraagt de spoorweg de afzender om nieuwe instructies.

§ 4. De van een belemmering in het vervoer in kennis gestelde afzender kan zijn instructies geven aan het station van afzending of aan het station waar het goed zich bevindt. Indien hij de aanduiding van de geadresseerde of van het station van bestemming wijzigt of indien hij zijn instructies geeft aan een ander station dan dat van afzending, moet hij zijn instructies vermelden op de duplicaat-vrachtbrief, die moet worden overgelegd.

Indien de spoorweg gevolg geeft aan de instructies van de afzender zonder overlegging van de duplicaat-vrachtbrief te hebben geëist en indien dit duplicaat aan de geadresseerde is overgegeven, is de spoorweg tegenover deze aansprakelijk voor de schade die daaruit zou kunnen voortvloeien.

§ 5. Indien de van een belemmering in het vervoer in kennis gestelde afzender niet binnen een redelijke termijn uitvoerbare instructies geeft, zal worden gehandeld volgens de voor belemmeringen in de aflevering geldende voorschriften die van kracht zijn op de spoorweg waar het goed is vastgehouden.

Indien het goed verkocht is, moet de opbrengst van de verkoop na aftrek van de kosten die op het goed drukken, ter beschikking van de afzender worden gehouden. Indien de opbrengst lager is dan de kosten die op het goed drukken, moet de afzender het verschil bijbetalen.

§ 6. Indien de belemmering in het vervoer ophoudt te bestaan vóór aankomst van de instructies van de afzender, wordt het goed naar zijn bestemming doorgezonden, zonder dat deze instructies worden afgewacht en wordt de afzender hiervan zo spoedig mogelijk in kennis gesteld.

§ 7. Indien de belemmering in het vervoer optreedt, nadat de geadresseerde de vervoerovereenkomst op grond van artikel 22 heeft gewijzigd, is de spoorweg verplicht daarvan kennis te geven aan deze geadresseerde, op wie de bepalingen van de §§ 1, 2, 5 en 6 op overeenkomstige wijze van toepassing zijn. Hij is niet verplicht de duplicaat-vrachtbrief over te leggen.

§ 8. De bepalingen van artikel 23 zijn van toepassing op de krachtens dit artikel vervoerde zendingen.

Artikel 25

Belemmeringen in de aflevering

§ 1. Wanneer zich bij de aflevering van het goed belemmeringen voordoen, moet het station van bestemming de afzender onverwijld door tussenkomst van het station van afzending hiervan kennisgeven en hem instructies vragen. De afzender moet zonder tussenkomst van het station van afzending schriftelijk of telegrafisch worden verwittigd, wanneer hij zulks op de vrachtbrief heeft verzocht. De kosten van deze kennisgeving drukken op het goed.

Indien de belemmering in de aflevering heeft opgehouden te bestaan voor de aankomst van de instructies van de afzender op het station van bestemming, wordt het goed aan de geadresseerde afgeleverd. Van deze aflevering moet de afzender onverwijld per aange tekende brief kennis worden gegeven; de kosten van deze kennisgeving drukken op het goed.

Indien de geadresseerde het goed weigert, heeft de afzender het recht er over te beschikken, zelfs indien hij de duplicaat-vrachtbrief niet kan overleggen.

De afzender kan ook op de vrachtbrief verzoeken hem het goed ambtshalve terug te zenden, indien zich een belemmering in de aflevering voordoet. Buiten dit geval mag het goed de afzender niet zonder zijn uitdrukkelijke toestemming worden teruggezonden.

Tenzij in de tarieven anders is bepaald, moeten de instructies van de afzender door tussenkost van het station van afzending worden gegeven.

§ 2. In alle in § 1 van dit artikel niet genoemde gevallen wordt, behoudens de voorschriften van artikel 45, bij belemmering in de aflevering de wijze van handelen bepaald door de wetten en reglementen die op de met de aflevering belaste spoorweg van kracht zijn.

Indien het goed verkocht is, moet de opbrengst van de verkoop, na aftrek van de op het goed drukkende kosten, ter beschikking van de afzender worden gehouden. Indien de opbrengst lager is dan de op het goed drukkende kosten, moet de afzender het verschil bijbetalen.

§ 3. Indien de belemmering in de aflevering zich voordoet, nadat de geadresseerde de vervoerovereenkomst op grond van artikel 22 heeft gewijzigd, moet de spoorweg deze geadresseerde, waarop § 2, tweede alinea, op overeenkomstige wijze van toepassing is, daarvan in kennis stellen.

§ 4. De bepalingen van artikel 23 zijn van toepassing op de krachtens dit artikel vervoerde zendingen.

TITEL III

Aansprakelijkheid. Rechtsvorderingen

HOOFDSTUK I

Aansprakelijkheid

Artikel 26

Gemeenschappelijke aansprakelijkheid van de spoorwegen

§ 1. De spoorweg die het goed met de vrachtbrief ten vervoer heeft aangenomen is aansprakelijk voor de uitvoering van het vervoer op het gehele traject tot de aflevering.

§ 2. Elke volgende spoorweg treedt door het feit dat hij het goed met de oorspronkelijke vrachtbrief overneemt tot de vervoerovereenkomst toe, overeenkomstig de bepalingen van dit document en aanvaardt de daaruit voortvloeiende verplichtingen, onverminderd de bepalingen van artikel 43, § 3, die de spoorweg van bestemming betreffen.

Artikel 27

Omvang van de aansprakelijkheid

§ 1. De spoorweg is aansprakelijk voor overschrijding van de leveringstermijn, voor schade die voortvloeit uit geheel of gedeeltelijk verlies van het goed, alsmede voor beschadiging van het goed van de aanneming ten vervoer tot de aflevering.

§ 2. De spoorweg is van deze aansprakelijkheid ontheven, indien de overschrijding van de leveringstermijn, het verlies of de beschadiging is veroorzaakt door schuld van de rechthebbende, een door deze gegeven opdracht die niet aan de schuld van de spoorweg te wijten is, een aan het goed eigen gebrek (inwendig bederf, gewichtsverlies, enz.) of door omstandigheden die de spoorweg niet kon afwenden of waarvan hij de gevolgen niet kon ondervangen.

§ 3. De spoorweg is van deze aansprakelijkheid ontheven, wanneer het verlies of de beschadiging het gevolg is van de bijzondere gevaren, verbonden aan een of meer van de hierna genoemde omstandigheden:

a) vervoer dat krachtens van toepassing zijnde bepalingen of krachtens met de afzender gesloten en op de vrachtbrief aangeduide overeenkomsten op een open wagen plaats vindt;

b) ontbreken of gebrekkige toestand van de verpakking bij goederen die door hun aard aan kwaliteitsverlies of beschadigingen zijn blootgesteld, wanneer zij niet of slecht verpakt zijn;

c) het laden door de afzender of het lossen door de geadresseerde krachtens van toepassing zijnde bepalingen of krachtens met de afzender gesloten en op de vrachtbrief aangeduide overeenkomsten of krachtens met de geadresseerde gesloten overeenkomsten;

gebrekkige belading, wanneer deze door de afzender is verricht krachtens van toepassing zijnde bepalingen of krachtens met de afzender gesloten en op de vrachtbrief vermelde overeenkomsten;

d) het vervullen door de afzender, de geadresseerde of een gevolmachtigde van één hunner van de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten;

e) de aard van bepaalde goederen, die ten gevolge van aan deze aard verbonden oorzaken zijn blootgesteld aan geheel of gedeeltelijk verlies of beschadiging, met name door breuk, roest, vanzelf optredend inwendig bederf, uitdroging, vermindering;

f) verzending onder een onjuiste, onnauwkeurige of onvolledige benaming van van het vervoer uitgesloten voorwerpen; verzending onder een onjuiste, onnauwkeurige of onvolledige benaming of niet inachtnemen door de afzender van de voor voorwaardelijk toegelaten voorwerpen voorgeschreven voorzorgsmaatregelen;

g) vervoer van levende dieren;

h) vervoer van zendingen die krachtens dit Verdrag, krachtens de van toepassing zijnde bepalingen of krachtens met de afzender gesloten en op de vrachtbrief vermelde overeenkomsten moeten worden begeleid, voorzover de begeleiding ten doel heeft dit gevaar uit te sluiten.

Artikel 28

Bewijslast

§ 1. Het bewijs, dat de overschrijding van de leveringstermijn, het verlies of de beschadiging, door een der in artikel 27, § 2, genoemde feiten is veroorzaakt, rust op de spoorweg.

§ 2. Wanneer de spoorweg, gelet op de feitelijke omstandigheden, stelt, dat het verlies, of de beschadiging het gevolg kan zijn geweest van een of meer van de in artikel 27, § 3, genoemde bijzondere gevaren, bestaat het vermoeden, dat het verlies of de beschadiging daarvan het gevolg is. De rechthebbende behoudt evenwel het recht te bewijzen, dat de schade niet geheel of gedeeltelijk veroorzaakt is door een van deze gevaren.

Dit vermoeden bestaat niet in het in artikel 27, § 3, letter a), genoemde geval, indien zich een ongewoon groot tekort of een verlies van colli voordoet.

Artikel 29

Vermoeden bij doorzending met een nieuwe vrachtbrief

§ 1. Wanneer een onder de voorwaarden van dit Verdrag verzonden zending onder de voorwaarden van ditzelfde Verdrag met een nieuwe vrachtbrief is doorgezonden en een gedeeltelijk verlies of een beschadiging na de doorzending wordt vastgesteld, bestaat het vermoeden dat dit verlies of deze beschadiging is ontstaan tijdens de laatste vervoerovereenkomst, indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) de zending steeds onder toezicht van de spoorweg is gebleven;
- b) de zending met een nieuwe vrachtbrief doorgezonden is in de toestand waarin zij op het station van doorzending aankwam.

§ 2. Hetzelfde vermoeden bestaat, wanneer de aan de doorzending voorafgaande vervoerovereenkomst niet aan dit Verdrag is onderworpen, mits dit Verdrag van toepassing zou zijn geweest bij rechtstreekse verzending tussen het eerste station van afzending en het laatste station van bestemming.

Artikel 30

Vermoeden van verlies van het goed. Terugvinden van het goed

§ 1. De rechthebbende kan zonder nadere bewijsvoering het goed als verloren beschouwen, wanneer het niet binnen dertig dagen na het verstrijken van de leveringstermijn aan de geadresseerde is afgeleverd of te zijner beschikking is gesteld.

§ 2. De rechthebbende kan bij de uitbetaling van de schadevergoeding voor het vermiste goed schriftelijk onmiddellijke kennisgeving verzoeken, indien het goed binnen een jaar na de betaling van

de schadevergoeding mocht worden teruggevonden. Van dit verzoek wordt hem een schriftelijk bewijs gegeven.

§ 3. Binnen dertig dagen na ontvangst van deze kennisgeving kan de rechthebbende eisen, dat het goed hem op een aan de vervoerweg gelegen station wordt afgeleverd tegen betaling van de aan het vervoer verbonden kosten van het station van afzending tot aan het station waar de aflevering plaats vindt, en tegen terugbetaling van de door hem ontvangen schadevergoeding, eventueel onder aftrek van de in die schadevergoeding begrepen kosten en onder voorbehoud van alle rechten op vergoeding voor overschrijding van de leverings-termijn, overeenkomstig artikel 34 en, indien daartoe aanleiding bestaat, artikel 36.

§ 4. Bij gebreke van het in § 2 bedoelde verzoek of van binnen de in § 3 bedoelde termijn van dertig dagen gegeven instructies of indien het goed meer dan een jaar na betaling van de schadevergoeding is teruggevonden, beschikt de spoorweg over het goed overeenkomstig de wetten en reglementen van de staat waartoe hij behoort.

Artikel 31

Bedrag van de schadevergoeding bij verlies van het goed

§ 1. Wanneer krachtens de bepalingen van dit Verdrag een schadevergoeding voor geheel of gedeeltelijk verlies van het goed door de spoorweg verschuldigd is, wordt deze berekend:

volgens de beursprijs,
bij gebreke hiervan volgens de marktprijs,
bij gebreke van beide volgens de gebruikelijke waarde.

Deze berekeningsgrondslagen hebben betrekking op goederen van dezelfde soort en hoedanigheid ter plaatse waar en ten tijde waarop het goed ten vervoer is aangenomen.

De schadevergoeding kan evenwel, onder voorbehoud van de in artikel 35 genoemde beperkingen, niet meer bedragen dan 100 frank voor elk ontbrekend kilogram brutogewicht.

Bovendien worden de vracht, de douanerechten en de overige met betrekking tot het vervoer van het verloren goed betaalde bedragen terugbetaald zonder verdere schadevergoeding.

§ 2. Wanneer de als grondslag voor de berekening van de schadevergoeding dienende bedragen niet zijn uitgedrukt in de munteenheid van de staat waar de betaling wordt gevorderd, geschiedt de herleiding volgens de op dag en plaats van betaling van de schadevergoeding geldende koers.

Artikel 32

Beperkingen van de aansprakelijkheid bij gewichtsvermindering tijdens het vervoer

§ 1. Ten aanzien van goederen die in verband met hun bijzondere aard in het algemeen tijdens het vervoer een gewichtsvermindering ondergaan, is de spoorweg slechts aansprakelijk voor dat gedeelte van de gewichtsvermindering dat de als volgt bepaalde toelaatbare afwijkingen overtreft, ongeacht het afgelegde traject:

a) twee procent van het gewicht bij vloeibare of in vochtige toestand ten vervoer aangeboden goederen, alsmede bij de navolgende goederen:

Afval van huiden,	Schors,
Beenderen, heel of gemalen,	Steenkolen en cokes,
Fruit, vers, gedroogd of gekookt,	Tabak, gekerfde,
Groente, verse,	Tabak, verse, in bladen,
Haar van dieren,	Turf,
Hoornen en hoeven,	Varkensborstels,
Hop,	Verfhout, geraspt of gemalen,
Huiden,	Vetten,
Leder,	Vis, gedroogde,
Mastiek, verse,	Wol,
Paddestoelen, verse,	Wortels,
Pelteryen,	Zeep en vaste oliën,
Pezen van dieren,	Zoethout,
	Zout;

b) één procent bij alle overige droge goederen die tijdens het vervoer eveneens aan gewichtsvermindering onderhevig zijn.

§ 2. Op de in § 1 bedoelde beperking van de aansprakelijkheid kan geen beroep worden gedaan, indien wordt bewezen dat, gelet op de feitelijke omstandigheden, het verlies niet het gevolg is van oorzaken die de afwijking rechtvaardigen.

§ 3. Worden meerdere colli met een enkele vrachtbrief vervoerd, dan wordt de gewichtsvermindering voor elk collo afzonderlijk berekend, wanneer het gewicht daarvan bij vertrek afzonderlijk in de vrachtbrief is vermeld of op andere wijze kan worden vastgesteld.

§ 4. Bij geheel verlies van het goed heeft voor de berekening van de schadevergoeding geen aftrek wegens gewichtsvermindering plaats.

§ 5. De voorschriften van dit artikel maken in geen enkel opzicht inbreuk op die van de artikelen 27 en 28.

Artikel 33

Bedrag van de schadevergoeding bij beschadiging van het goed

Bij beschadiging moet de spoorweg, met uitsluiting van alle verdere schadevergoeding, het bedrag betalen dat de waardevermindering van het goed vertegenwoordigt. Dit bedrag wordt berekend door op de volgens artikel 31 bepaalde waarde van het goed het percentage van de waardevermindering op de plaats van bestemming toe te passen. Bovendien worden in dezelfde verhouding de kosten, bedoeld in artikel 31, § 1, laatste alinea, terugbetaald.

De schadevergoeding kan evenwel niet meer bedragen dan:

a) het bedrag dat zij zou hebben belopen bij geheel verlies, indien de gehele zending door de beschadiging in waarde is verminderd;

b) het bedrag dat zij zou hebben belopen bij verlies van het in waarde verminderde gedeelte, indien slechts een gedeelte van de zending door de beschadiging in waarde is verminderd.

Artikel 34

Bedrag van de schadevergoeding wegens overschrijding van de leveringstermijn

§ 1. Indien bij overschrijding van de leveringstermijn de recht-hebbende niet bewijst, dat daardoor schade is ontstaan, moet de spoorweg een tiende van de vracht betalen voor elk met een tiende van de leveringstermijn overeenkomend gedeelte van de overschrijding; het gedeelte van de overschrijding, dat minder dan een tiende van de leveringstermijn bedraagt, wordt voor een tiende gerekend. Het vierde gedeelte van de vracht vormt het maximum van de schadevergoeding.

§ 2. Indien het bewijs wordt geleverd, dat uit de overschrijding van de leveringstermijn schade is ontstaan, wordt voor die schade een vergoeding betaald, die niet meer kan bedragen dan het dubbele van de vracht.

§ 3. De in de §§ 1 en 2 bedoelde schadevergoedingen mogen niet worden gevoegd bij die welke verschuldigd zouden zijn wegens geheel verlies van het goed.

Bij gedeeltelijk verlies worden zij, indien daartoe aanleiding bestaat, betaald voor het niet verloren gegane gedeelte van de zending.

Bij beschadiging worden zij, indien daartoe aanleiding bestaat, gevoegd bij de in artikel 33 bedoelde schadevergoeding.

In geen geval mag de som van de in de §§ 1 en 2 en de in de artikelen 31 en 33 bedoelde schadevergoedingen hoger zijn dan de schadevergoeding die verschuldigd zou zijn bij geheel verlies van het goed.

Artikel 35

Beperking van de schadevergoeding bij bepaalde tarieven

Wanneer de spoorweg bijzondere vervoersvoorwaarden (speciale tarieven of uitzonderingstarieven) verleent, die een korting geven op de volgens de gewone voorwaarden (algemene tarieven) berekende vracht, kan hij de aan de rechthebbende bij overschrijding van de leveringstermijn, verlies of beschadiging te betalen schadevergoeding beperken, op voorwaarde dat een dergelijke beperking in het tarief is aangegeven.

Wanneer een dergelijke beperking voortvloeit uit een tarief dat slechts op een gedeelte van het traject is toegepast, kan op deze beperking slechts een beroep worden gedaan voorzover het feit, op grond waarvan schadevergoeding wordt geëist, op dat gedeelte van het traject heeft plaatsgevonden.

Artikel 36

Bedrag van de schadevergoeding bij aangifte van het belang bij de aflevering

Indien het belang bij de aflevering is aangegeven, kan boven de in de artikelen 31, 33, 34 en, indien daartoe aanleiding bestaat, de in artikel 35 bedoelde schadevergoedingen, terugbetaling van de meerdere schade worden gevorderd tot ten hoogste het bedrag van het aangegeven belang.

Artikel 37

Bedrag van de schadevergoeding bij opzet of grove schuld van de spoorweg

In alle gevallen waarin de overschrijding van de leveringstermijn, het gehele of gedeeltelijke verlies of de beschadiging van het goed is veroorzaakt door opzet of grove schuld van de spoorweg, moet deze de rechthebbende voor het bewezen nadeel volledig schadeloosstellen. In het geval van grove schuld is de aansprakelijkheid echter beperkt tot het dubbele van de in de artikelen 31, 33, 34, 35 en 36 bedoelde maxima.

Artikel 38

Rente over het bedrag van de schadevergoeding Terugbetaling van schadevergoedingen

§ 1. De rechthebbende kan over het bedrag van de schadevergoeding betaling van rente vorderen. Deze rente, ten bedrage van vijf procent per jaar, is slechts verschuldigd, indien de schadevergoeding meer bedraagt dan tien frank per vrachtbrief; zij loopt van de dag van de in artikel 41 bedoelde vordering buiten rechte of van de dag van de dagvaarding, indien geen vordering is ingesteld.

§ 2. Elke ten onrechte ontvangen schadevergoeding moet worden terugbetaald.

Artikel 39

Aansprakelijkheid van de spoorweg voor zijn personeel

De spoorweg is aansprakelijk voor het bij hem in dienst zijnde personeel en voor andere personen van wier diensten hij gebruik maakt bij de uitvoering van een vervoer waarmede hij is belast.

Indien evenwel het spoorwegpersoneel op verzoek van een belanghebbende vrachtbrieven invult, vertalingen maakt of andere diensten bewijst, waartoe de spoorweg niet verplicht is, wordt dit personeel geacht te handelen voor rekening van de persoon aan wie het deze diensten bewijst.

Artikel 40

Instelling van niet op de vervoerovereenkomst gegronde rechtsvorderingen

In de gevallen bedoeld in artikel 27 § 1, kan een rechtsvordering tegen de spoorweg terzake van de aansprakelijkheid, waarop deze ook moge berusten, slechts worden ingesteld onder de voorwaarden en binnen de grenzen bedoeld bij dit Verdrag.

Hetzelfde geldt voor een rechtsvordering, ingesteld tegen de personen voor wie de spoorweg krachtens artikel 39 aansprakelijk is.

HOOFDSTUK II

Vorderingen in en buiten rechte. Rechtspleging en verjaring

Artikel 41

Vorderingen buiten rechte

§ 1. Op de vervoerovereenkomst betrekking hebbende vorderingen buiten rechte moeten schriftelijk bij de in artikel 43 aangeduide spoorweg aanhangig worden gemaakt.

§ 2. Tot het indienen van een vordering buiten rechte zijn bevoegd de personen die krachtens artikel 42 een vordering in rechte tegen de spoorweg kunnen instellen.

§ 3. Wanneer de vordering buiten rechte wordt ingediend door de afzender, moet hij de duplicaat-vrachtbrief overleggen. Wanneer zij wordt ingediend door de geadresseerde, moet hij de vrachtbrief overleggen, indien deze hem ter hand is gesteld.

§ 4. De vrachtbrief, de duplicaat-vrachtbrief en de overige bescheiden, die de rechthebbende van belang acht om bij zijn vordering buiten rechte te voegen, moeten in originali of in afschrift worden overgelegd; de afschriften moeten, indien de spoorweg dit verlangt, behoorlijk zijn gewaarmerkt.

Bij de afdoening van de vordering buiten rechte kan de spoorweg overlegging van het origineel van de vrachtbrief, de duplicaat-vracht-

brief of het remboursementbewijs verlangen, teneinde hierop de afdoening aan te tekenen.

Artikel 42

Personen, die bevoegd zijn tot het instellen van een vordering in rechte tegen de spoorweg

§ 1. De vordering in rechte tot terugbetaling van een krachtens de vervoerovereenkomst betaald bedrag kan slechts worden ingesteld door degene die de betaling heeft gedaan.

§ 2. De vordering in rechte met betrekking tot de in artikel 19 bedoelde remboursementsen kan slechts worden ingesteld door de afzender.

§ 3. De overige uit de vervoerovereenkomst tegen de spoorweg voortvloeiende vorderingen in rechte kunnen worden ingesteld:

a) door de afzender, tot het tijdstip waarop de geadresseerde de vrachtbrief in ontvangst heeft genomen of de hem krachtens artikel 16, § 4 of artikel 22 toekomstige rechten heeft doen gelden;

b) door de geadresseerde, van het tijdstip waarop hij

1e. de vrachtbrief in ontvangst heeft genomen, of

2e. de hem krachtens artikel 16 § 4 toegekende rechten heeft doen gelden, of

3e. de hem krachtens artikel 22 toegekende rechten heeft doen gelden. De bevoegdheid tot het instellen van deze vordering vervalt evenwel, zodra de vrachtbrief in ontvangst is genomen door de overeenkomstige artikel 22 § 1 letter c) door de geadresseerde aangewezen persoon of zodra deze de hem krachtens artikel 16 § 4 toegekende rechten heeft doen gelden.

De afzender kan deze vorderingen slechts instellen op vertoon van de duplicaat-vrachtbrief. Bij gebreke hiervan kan hij zijn vordering tegen de spoorweg slechts instellen met machtiging van de geadresseerde of indien hij het bewijs levert, dat deze het goed heeft geweigerd.

Artikel 43

Spoorwegen tegen welke een vordering in rechte kan worden ingesteld

§ 1. De vordering in rechte tot terugbetaling van een krachtens de vervoerovereenkomst betaald bedrag kan worden ingesteld tegen de spoorweg die dit bedrag heeft geïnd of tegen de spoorweg, ten bate waarvan het te veel betaalde bedrag is geïnd.

§ 2. De vordering in rechte met betrekking tot de in artikel 19 bedoelde remboursementsen kan slechts worden ingesteld tegen de spoorweg van afzending.

§ 3. De overige uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende vorderingen in rechte kunnen uitsluitend worden ingesteld tegen de spoorweg van afzending, de spoorweg van aankomst of de spoorweg waar zich het feit op grond waarvan de vordering wordt ingesteld, heeft voorgedaan.

De spoorweg van aankomst kan evenwel in rechte worden aangesproken, ook al heeft hij het goed noch de vrachtbrief ontvangen.

§ 4. Indien de eiser de keuze tussen verschillende spoorwegen heeft, vervalt zijn recht van keuze, zodra hij tegen een hunner een vordering heeft ingesteld.

§ 5. De vordering in rechte kan tegen een andere dan de in de §§ 1, 2 en 3 aangeduide spoorwegen worden ingesteld, wanneer zulks geschiedt in reconventie of bij wijze van exceptie in het geding over de vordering ten principale die op dezelfde vervoerovereenkomst is gegrond.

Artikel 44

Rechtsbevoegdheid

De vorderingen in rechte op grond van dit Verdrag kunnen slechts worden ingesteld bij de bevoegde rechter van de staat waartoe de gedaagde spoorweg behoort, tenzij in internationale overeenkomsten of concessies anders is bepaald.

Wanneer een onderneming in verschillende staten zelfstandige spoorwegnetten exploiteert, wordt elk dezer netten voor de toepassing van dit artikel als een afzonderlijke spoorweg beschouwd.

Artikel 45

Vaststelling van gedeeltelijk verlies of beschadiging van het goed

§ 1. Wanneer een gedeeltelijk verlies of een beschadiging door de spoorweg wordt ontdekt of vermoed, of het bestaan ervan door de rechthebbende wordt beweerd, moet de spoorweg onverwijld en zo mogelijk in tegenwoordigheid van deze rechthebbende een proces-verbaal opmaken, waarin, afhankelijk van de aard van de schade, zijn vermeld de toestand en het gewicht van het goed en voor zover mogelijk de omvang van de schade, haar oorzaak en het tijdstip waarop zij is ontstaan.

Een afschrift van dit proces-verbaal wordt desverlangd aan de rechthebbende kosteloos ter hand gesteld.

§ 2. Wanneer de rechthebbende zich met de inhoud van het proces-verbaal niet kan verenigen, kan hij verlangen, dat de toestand en het gewicht van het goed, alsmede de oorzaken en het bedrag van de schade gerechtelijk worden vastgesteld; de procedure is onderworpen aan de wetten en reglementen van de staat waar de gerechtelijke vaststelling plaats vindt.

Artikel 46

Vervalling van uit de vervoerovereenkomst tegen de spoorweg voortvloeiende rechtsvorderingen

§ 1. Door de aanneming van het goed door de rechthebbende vervalt elke uit de vervoerovereenkomst tegen de spoorweg voortvloeiende rechtsvordering wegens overschrijding van de leveringstermijn, gedeeltelijk verlies of beschadiging.

§ 2. De rechtsvordering vervalt evenwel niet:

a) indien de rechthebbende het bewijs levert, dat de schade is veroorzaakt door opzet of grove schuld van de spoorweg;

b) bij een vordering buiten rechte wegens overschrijding van de leveringstermijn, wanneer deze wordt ingediend bij een der in artikel 43, § 3, aangeduide spoorwegen binnen een termijn van zestig dagen, de dag van aanneming van het goed door de rechthebbende daaronder niet begrepen;

c) bij een vordering buiten rechte wegens gedeeltelijk verlies of beschadiging:

1e. indien het verlies of de beschadiging vóór de aanneming van het goed door de rechthebbende is vastgesteld overeenkomstig artikel 45;

2e. indien de vaststelling die overeenkomstig artikel 45 had moeten plaats vinden, slechts door de schuld van de spoorweg achterwege is gebleven;

d) bij een vordering buiten rechte wegens uiterlijk niet waarneembare schade, waarvan het bestaan door de rechthebbende is vastgesteld na de aanneming van het goed, onder de dubbele voorwaarde:

1e. dat het verzoek tot vaststelling overeenkomstig artikel 45 door de rechthebbende wordt gedaan onmiddellijk na de ontdekking van de schade en uiterlijk binnen zeven dagen na de aanneming van het goed; wanneer deze termijn verstrijkt op een zondag of op een wettelijk erkende feestdag, wordt de afloop van deze termijn naar de eerstvolgende werkdag verschoven;

2e. dat de rechthebbende bewijst, dat de schade is ontstaan tussen de aanneming ten vervoer en de aflevering.

§ 3. Indien het goed met een nieuwe vrachtbrief is doorgezonden onder de voorwaarden van artikel 29, § 1, vervallen de rechtsvorderingen tot schadevergoeding wegens gedeeltelijk verlies of beschadiging die voortvloeien uit een van de voorafgaande vervoerovereenkomsten, alsof er sprake was van een enkele overeenkomst.

Artikel 47

*Verjaring van uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende
rechtsvorderingen*

§ 1. De uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende rechtsvorderingen verjaren door verloop van één jaar. De verjaringstermijn bedraagt evenwel drie jaren, indien het betreft:

- a) een rechtsvordering tot betaling van een door de spoorweg van de geadresseerde geïnd remboursement;
- b) een rechtsvordering tot betaling van het overschietende bedrag van een door de spoorweg verrichte verkoop;
- c) een rechtsvordering wegens een door opzet veroorzaakte schade;
- d) een rechtsvordering wegens een geval van bedrog;
- e) een rechtsvordering voortvloeiende uit een van de aan de doorzending voorafgaande vervoerovereenkomsten, in het in artikel 29, § 1 bedoelde geval.

§ 2. De verjaring begint te lopen:

a) voor rechtsvorderingen tot schadevergoeding wegens gedeeltelijk verlies, beschadiging of overschrijding van de leveringstermijn: te rekenen van de dag waarop de aflevering heeft plaats gehad;

b) voor rechtsvorderingen tot schadevergoeding wegens geheel verlies: te rekenen van de dertigste dag na het verstrijken van de leveringstermijn;

c) voor rechtsvorderingen tot betaling of terugbetaling van vracht, bijkomende kosten of boeten, of voor rechtsvorderingen tot verbetering van een onjuiste toepassing van een tarief of van een rekenfout:

1e. indien betaling heeft plaats gehad: te rekenen van de dag der betaling;

2e. indien geen betaling heeft plaats gehad: te rekenen van de dag waarop het goed ten vervoer is aangenomen, indien de betaling door de afzender moet geschieden, of te rekenen van de dag waarop de geadresseerde de vrachtbrief in ontvangst heeft genomen, indien de betaling door deze moet geschieden;

3e. indien het bedragen betreft, die door middel van een frankeringsnota worden verrekend: te rekenen van de dag waarop de spoorweg de in artikel 17, § 7, bedoelde nota van onkosten aan de afzender ter hand heeft gesteld; bij gebreke hiervan begint de verjaringstermijn voor de schuldvorderingen van de spoorweg te lopen, te rekenen van de dertigste dag na het verstrijken van de leveringstermijn;

d) voor rechtsvorderingen van de spoorweg tot betaling van een bedrag dat door de geadresseerde in de plaats van vestiging van de afzender is betaald of omgekeerd, en dat de spoorweg aan de recht-hebbende moet teruggeven: te rekenen van de dag waarop het verzoek om terugbetaling is gedaan;

e) voor rechtsvorderingen met betrekking tot remboursements, bedoeld in artikel 19: te rekenen van de tweeënveertigste dag na het verstrijken van de leveringstermijn;

f) voor rechtsvorderingen tot betaling van een van een verkoop overschietend bedrag: te rekenen van de dag waarop de verkoop heeft plaats gehad;

g) voor rechtsvorderingen tot betaling van door de douane nagevorderde rechten: te rekenen van de dag waarop de douane de navordering heeft ingesteld;

h) in alle overige gevallen: te rekenen van de dag waarop het recht kan worden uitgeoefend.

De als begin van de verjaringstermijn aangegeven dag is nimmer in deze termijn begrepen.

§ 3. Wanneer een vordering buiten rechte overeenkomstig artikel 41 bij de spoorweg wordt ingediend, wordt de verjaring geschorst tot de dag waarop de spoorweg de vordering schriftelijk afwijst en de daarbij gevoegde stukken terugzendt.

Wanneer de vordering gedeeltelijk wordt ingewilligd, begint de verjaring slechts opnieuw te lopen voor het gedeelte van de vordering dat betwist blijft. De bewijslast inzake ontvangst van de vordering of van het antwoord en van de teruggave van de stukken berust bij de partij die zich op dit feit beroept.

Latere vorderingen buiten rechte die op dezelfde zaak betrekking hebben schorsen de verjaring niet.

§ 4. De rechtsvordering die is verjaard, kan niet meer worden ingesteld, zelfs niet in reconventie of bij wijze van exceptie.

§ 5. Behoudens de voorafgaande bepalingen gelden voor de schorsing en de stuiting der verjaring de wetten en reglementen van de staat, waar de rechtsvordering wordt ingesteld.

HOOFDSTUK III

Afrekening. Verhaal tussen spoorwegen onderling

Artikel 48

Afrekening tussen spoorwegen

§ 1. Elke spoorweg die bij vertrek of bij aankomst de uit de veroverovereenkomst voortvloeiende kosten of andere schuldvorderingen heeft geïnd, moet aan de belanghebbende spoorwegen hun aandeel in deze kosten en vorderingen betalen.

De wijze van betaling wordt in de tussen de spoorwegen gesloten overeenkomsten vastgesteld.

§ 2. Onder voorbehoud van zijn rechten tegen de afzender is de spoorweg van afzending aansprakelijk voor de vracht en de andere kosten die hij niet heeft geïnd, ofschoon de afzender deze volgens de vrachtbrief voor zijn rekening had genomen.

§ 3. Indien de spoorweg van aankomst het goed aflevert zonder de uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende kosten of andere schuldvorderingen te hebben geïnd, is hij daarvoor aansprakelijk tegenover de voorafgaande spoorwegen en de andere belanghebbenden.

§ 4. Wanneer een der spoorwegen in gebreke blijft te betalen en zulks op verzoek van een der crediteur-spoorwegen door het Centraal Bureau voor het internationale vervoer per spoorweg wordt vastgesteld, worden de gevolgen daarvan door alle andere spoorwegen die aan het vervoer deelgenomen hebben, gedragen, naar evenredigheid van hun aandeel in de vracht.

Het recht van verhaal op de spoorweg van welke het in gebreke blijven is vastgesteld, blijft voorbehouden.

Artikel 49

Verhaal in geval van schadevergoeding wegens verlies of beschadiging

§ 1. De spoorweg die krachtens de bepalingen van dit Verdrag een schadevergoeding voor geheel of gedeeltelijk verlies of voor beschadiging heeft betaald, heeft recht van verhaal op de spoorwegen die aan het vervoer hebben deelgenomen, overeenkomstig de volgende bepalingen:

a) de spoorweg door toedoen waarvan de schade is veroorzaakt, is daarvoor alleen aansprakelijk;

b) wanneer de schade is veroorzaakt door toedoen van verschillende spoorwegen, is elke spoorweg aansprakelijk voor de schade die hij veroorzaakt heeft. Indien deze verdeling in de gegeven omstandigheden niet mogelijk is, wordt de schadevergoeding omgeslagen volgens de onder c) vermelde beginselen;

c) indien niet kan worden bewezen dat de schade door toedoen van een of meer spoorwegen is veroorzaakt, wordt de verschuldigde schadevergoeding omgeslagen over de spoorwegen die aan het vervoer deelgenomen hebben, met uitzondering van die welke bewijzen, dat de schade niet op hun lijnen is veroorzaakt. De omslag geschiedt naar evenredigheid van het aantal tariefkilometers.

§ 2. Wanneer een van de spoorwegen niet in staat is te betalen, wordt het te zijnen laste komende en niet door hem betaalde aandeel omgeslagen over alle overige spoorwegen die aan het vervoer deelgenomen hebben, naar evenredigheid van het aantal tariefkilometers.

Artikel 50

Verhaal in geval van schadevergoeding wegens overschrijding van de leveringstermijn

§ 1. De voorschriften van artikel 49 zijn van toepassing op een voor overschrijding van de leveringstermijn betaalde schadevergoeding. Indien de overschrijding van de leveringstermijn is veroorzaakt door onregelmatigheden die op verschillende spoorwegen zijn vastgesteld, wordt de schadevergoeding over deze spoorwegen omgeslagen naar evenredigheid van de duur der vertraging op hun onderscheiden netten.

§ 2. De leveringstermijnen van artikel 11 worden tussen de verschillende spoorwegen die aan het vervoer deelgenomen hebben, als volgt verdeeld:

a) tussen twee aangrenzende spoorwegen:

1e. de termijn voor verzending wordt gehalveerd;

2e. de termijn voor het vervoer wordt verdeeld naar evenredigheid van het aantal tariefkilometers op elk der beide spoorwegen;

b) tussen drie of meer spoorwegen:

1e. de termijn voor verzending wordt gehalveerd tussen de spoorweg van afzending en de spoorweg van aankomst;

2e. een derde gedeelte van de termijn voor het vervoer wordt gelijkelijk verdeeld tussen alle deelnemende spoorwegen;

3e. de twee overige derde gedeelten van de termijn voor het vervoer worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal tariefkilometers op elk dezer spoorwegen.

§ 3. De aanvullende leveringstermijnen waarop een spoorweg recht heeft, komen aan deze spoorweg ten goede.

§ 4. De tijd die verloopt tussen de aanbieding ten vervoer en het begin van de termijn voor verzending, komt uitsluitend aan de spoorweg van afzending ten goede.

§ 5. De hiervóór genoemde verdeling komt uitsluitend in aanmerking, wanneer de gehele leveringstermijn niet in acht is genomen.

Artikel 51

Rechtspleging bij verhaal

§ 1. De spoorweg tegen welke een in de artikelen 49 en 50 bedoeld verhaal wordt uitgeoefend, is nimmer bevoegd tot betwisting van de gegrondheid der betaling, die door de spoorweg die het verhaal uitoefent, is gedaan, wanneer de schadevergoeding gerechtelijk is vastgesteld, nadat de dagvaarding hem behoorlijk was betekend en hij in de gelegenheid was gesteld in het geding tussenbeide te komen.

De rechter bij wie de vordering ten principale aanhangig is gemaakt, stelt naar gelang van de feitelijke omstandigheden de voor de beteekening en de tussenkomst toegestane termijnen vast.

§ 2. De spoorweg die verhaal wil uitoefenen, moet zijn vordering tegen de belanghebbende spoorwegen met welke hij geen schikking heeft getroffen tegelijkertijd instellen op straffe van verlies van zijn verhaalsrecht tegen de niet gedagvaarde spoorwegen.

§ 3. De rechter beslist bij een en hetzelfde vonnis over alle vorderingen tot verhaal die bij hem aanhangig zijn gemaakt.

§ 4. De spoorwegen tegen welke een vordering is ingesteld, kunnen geen verder verhaal uitoefenen.

§ 5. Het is niet geoorloofd in het geding over de hoofdvordering tot schadevergoeding vorderingen tot verhaal in te stellen.

Artikel 52

Bevoegdheid tot kennisneming van vorderingen tot verhaal

§ 1. De rechter ter plaatse waar de spoorweg tegen welke het verhaal wordt uitgeoefend, is gevestigd, is uitsluitend bevoegd tot kennisneming van alle vorderingen tot verhaal.

§ 2. Wanneer de vordering tegen verschillende spoorwegen moet worden ingesteld, heeft de eisende spoorweg het recht zijn vordering in te stellen bij een van de rechters die ingevolge § 1 bevoegd zijn.

Artikel 53

Overeenkomsten terzake van het verhaal

De spoorwegen kunnen bij overeenkomst afwijken van de in Hoofdstuk III genoemde bepalingen omtrent wederkerig verhaal.

TITEL IV

Bepalingen van verschillende aard

Artikel 54

Toepassing van het nationale recht

Bij gebreke van voorschriften in dit Verdrag zijn de in elke staat op het vervoer betrekking hebbende bepalingen van de nationale wetten en reglementen van toepassing.

Artikel 55

Algemene regelen van rechtspleging

Voor alle geschillen waartoe een aan dit Verdrag onderworpen vervoer aanleiding geeft, moet de bij de bevoegde rechter geldende

procedure worden gevolgd, onder voorbehoud van in dit Verdrag opgenomen tegengestelde bepalingen.

Artikel 56

Tenuitvoerlegging van vonnissen

Beslaglegging en zekerheidsstelling

§ 1. Wanneer de vonnissen die op tegenspraak of bij verstek zijn gewezen door de krachtens de bepalingen van dit Verdrag bevoegde rechter, volgens de door die rechter toegepaste wetten uitvoerbaar zijn geworden, worden zij uitvoerbaar in elke andere Verdragssluitende staat, zodra de in de desbetreffende staat voorgeschreven formaliteiten zijn vervuld. Herziening van de inhoud der beslissing is niet geoorloofd.

Deze bepaling is niet van toepassing op vonnissen die slechts voorlopig uitvoerbaar zijn en evenmin op de veroordelingen tot schadevergoeding die boven de kosten van het geding worden uitgesproken tegen een eiser wegens het afwijzen van zijn vordering.

§ 2. Op de uit een internationaal vervoer voortvloeiende schuldvorderingen van een spoorweg op een niet tot dezelfde staat behorende spoorweg kan geen beslag worden gelegd dan krachtens een gerechtelijk vonnis in de staat, waartoe de crediteur-spoorweg behoort.

§ 3. Op rollend materieel van de spoorweg, alsmede op voorwerpen van allerlei aard, die voor het vervoer worden gebruikt en aan de spoorweg toebehoren, zoals laadkisten, ladingsbenodigdheden, dekleden, enz., kan op het grondgebied van een andere staat dan die waartoe de eigendomsspoorweg behoort, slechts beslag worden gelegd krachtens een gerechtelijk vonnis in laatstgenoemde staat.

Op particuliere wagens, alsmede op voorwerpen van allerlei aard, die voor het vervoer worden gebruikt, die zich in dat materieel bevinden en aan de eigenaar van de wagen toebehoren, kan op het grondgebied van een andere staat, dan die waar de eigenaar is gevestigd, slechts beslag worden gelegd krachtens een gerechtelijk vonnis in laatstgenoemde staat.

§ 4. Bij vorderingen in rechte die voortvloeien uit de internationale vervoervereenkomst, kan geen zekerheidsstelling worden gevorderd voor de kosten van het geding.

Artikel 57

Munteenheid. Herleidings- of aannemingskoersen van buitenlands geld

§ 1. Onder franken waarin de in dit Verdrag en zijn bijlagen genoemde bedragen zijn uitgedrukt, moeten worden verstaan goudfranken met een gewicht van 10/31 gram en een gehalte van 0,900.

§ 2. De spoorweg is verplicht de koersen bekend te maken tegen welke hij de in buitenlandse munteenheden uitgedrukte vrachten, andere kosten en remboursements herleidt in de munteenheid van het land waar betaling plaats vindt (herleidingskoers).

§ 3. De spoorweg is eveneens verplicht de koersen bekend te maken, tegen welke hij buitenlands geld in betaling aanneemt (aan-nemingskoers).

Artikel 58

Centraal Bureau voor het internationale vervoer per spoorweg

§ 1. Om de uitvoering van dit Verdrag te vergemakkelijken en te verzekeren, wordt een Centraal Bureau voor het internationale vervoer per spoorweg ingesteld, dat belast is met:

a) het in ontvangst nemen van mededelingen van elk der Verdrag-sluitende staten en van elk der belanghebbende spoorwegen en het kennisgeven van deze mededelingen aan de overige staten en spoor-wegen;

b) het verzamelen, bewerken en bekend maken van gegevens van allerlei aard, die voor het internationale vervoer van belang zijn;

c) het vergemakkelijken van de door het internationale verkeer vereiste financiële betrekkingen tussen de verschillende spoorwegen en van het innen van achterstallige schuldvorderingen en het in dit opzicht verstevigen van de betrekkingen tussen de spoorwegen onderling;

d) het ondernemen van pogingen, op verzoek van een der Verdrag-sluitende staten of van een der vervoerondernemingen, waarvan de lijnen zijn opgenomen in de lijst bedoeld in artikel 59, hetzij door het verlenen van goede diensten of bemiddeling, hetzij op elke andere wijze, een minnelijke schikking tot stand te brengen, teneinde geschillen tussen de genoemde staten of vervoerondernemingen over de uitlegging of toepassing van het Verdrag te regelen;

e) het geven, op verzoek van belanghebbende partijen — staten, vervoerondernemingen of gebruikers —, van een advies over geschillen omtrent de uitlegging of toepassing van het Verdrag;

f) het verlenen van medewerking aan het regelen van geschillen over de uitlegging of toepassing van dit Verdrag door middel van arbitrage;

g) het instellen van een voorbereidend onderzoek omtrent voorstellen tot wijziging van dit Verdrag en het doen van voorstellen tot bijeenroeping van de in artikel 69 bedoelde Conferenties, wanneer daartoe aanleiding bestaat.

§ 2. Een bijzonder reglement, dat de inhoud van Bijlage V van dit Verdrag vormt, bepaalt de zetel, de samenstelling en de organi-

satie van dit Bureau, alsmede de middelen tot vervulling van zijn taak. Het bevat tevens bepalingen omtrent werkwijze en toezicht.

Artikel 59

Lijst van de aan het Verdrag onderworpen lijnen

§ 1. Het in artikel 58 genoemde Centraal Bureau is belast met de samenstelling en het bijhouden van de lijst der aan dit Verdrag onderworpen lijnen. Te dien einde neemt het de kennisgevingen in ontvangst die door de Verdragsluitende staten worden gedaan met betrekking tot het opnemen of doorhalen in deze lijst van lijnen van een spoorweg of van een der in artikel 2 genoemde ondernemingen.

§ 2. Een nieuwe lijn kan voor het internationale vervoer eerst worden opengesteld een maand na de dagtekening van de brief van het Centraal Bureau, waarmede het opnemen van deze lijn ter kennis van de overige staten is gebracht.

§ 3. Het Centraal Bureau gaat tot afvoering van een lijn over, zodra de Verdragsluitende staat op wiens verzoek deze lijn in de lijst is opgenomen, te zijner kennis heeft gebracht dat met betrekking tot deze lijn aan de door dit Verdrag opgelegde verplichtingen niet meer kan worden voldaan.

§ 4. De ontvangst alleen van de mededeling van het Centraal Bureau geeft elke spoorweg onmiddellijk het recht met de afgevoerde lijn alle verbindingen op het gebied van het internationale vervoer te verbreken, behalve voor wat betreft de onderweg zijnde zendingen, waarvan het vervoer moet worden voltooid.

Artikel 60

Bijzondere bepalingen voor bepaald vervoer. Bijkomende bepalingen

§ 1. Het vervoer van wagens van particulieren wordt geregeld door de bepalingen van Bijlage VII.

§ 2. Het vervoer van laadkisten wordt geregeld door de bepalingen van Bijlage VIII.

§ 3. Voor het vervoer van expresgoed kunnen de spoorwegen door middel van daartoe strekkende tariefbepalingen bepaalde bijzondere voorschriften vaststellen, overeenkomstig Bijlage IX.

§ 4. Voor de hierna genoemde zendingen:

- a) zendingen met verhandelbaar vervoerdocument;
- b) zendingen waarbij de aflevering slechts kan geschieden tegen afgifte van de duplicaat-vrachtbrief;
- c) zendingen kranten en tijdschriften;

d) zendingen goederen, bestemd voor jaarbeurzen en tentoonstellingen;

e) zendingen ladingsbenodigdheden en middelen ter bescherming van de vervoerde goederen tegen warmte en koude,

kunnen twee of meer Verdragsluitende staten door bijzondere overeenkomsten of de spoorwegen door middel van daartoe strekkende tariefbepalingen bepaalde voorwaarden overeenkomen, die aan deze zendingen zijn aangepast en afwijken van dit Verdrag; met name kan een van het model van Bijlage II afwijkend vervoerdocument worden overeengekomen.

§ 5. De bijkomende bepalingen die bepaalde Verdragsluitende staten of bepaalde deelnemende spoorwegen voor de uitvoering van dit Verdrag bekend maken, worden door hen aan het Centraal Bureau medegedeeld.

Deze bijkomende bepalingen kunnen t.a.v. de daaraan deelnemende spoorwegen in werking treden op de door de wetten en reglementen van elke staat voorgeschreven wijze; zij mogen evenwel geen inbreuk maken op dit Verdrag.

Hun inwerkingtreding wordt ter kennis van het Centraal Bureau gebracht.

Artikel 61

Regeling van geschillen door middel van arbitrage

§ 1. Voor zover zij niet door de partijen zelf kunnen worden geregeld, kunnen geschillen omtrent de uitlegging of toepassing van het Verdrag, dat als nationale wet of als verdragsrecht rechtskracht heeft, en van de door bepaalde Verdragsluitende staten uitgevaardigde bijkomende bepalingen enerzijds en de in artikel 60, § 4, bedoelde bijzondere overeenkomsten anderzijds, op verzoek van partijen worden voorgelegd aan scheidsgerechten, waarvan de samenstelling en de procedure het onderwerp vormen van Bijlage X bij dit Verdrag.

§ 2. Bij geschillen tussen staten binden evenwel de bepalingen van Bijlage X partijen niet en kunnen deze vrijelijk de samenstelling van het scheidsgerecht en de scheidsrechterlijke procedure regelen.

§ 3. Op verzoek van partijen kunnen bij een scheidsgerecht ahangig worden gemaakt:

a) onverminderd de regeling van geschillen uit hoofde van andere wettelijke bepalingen:

1°. geschillen tussen Verdragsluitende staten;

2°. geschillen tussen Verdragsluitende staten enerzijds en niet bij het Verdrag partij zijnde staten anderzijds;

3°. geschillen tussen niet bij het Verdrag partij zijnde staten,

mits in de laatste twee gevallen het Verdrag van toepassing is als nationale wet of als verdragsrecht;

- b) geschillen tussen vervoerondernemingen;
- c) geschillen tussen vervoerondernemingen en gebruikers;
- d) geschillen tussen gebruikers.

§ 4. Het openen van de scheidsrechterlijke procedure heeft, wat betreft de schorsing en stuiting van de verjaring van de betwiste vordering, hetzelfde gevolg als de instelling van de vordering voor de gewone rechter.

§ 5. De uitspraken van de scheidsgerichten tegen de vervoerondernemingen of de gebruikers kunnen in elk van de Verdragsluitende staten ten uitvoer worden gelegd, zodra in de staat waar de tenuitvoerlegging moet geschieden, de voorgeschreven formaliteiten zijn vervuld.

TITEL V

Uitzonderingsbepalingen

Artikel 62

Tijdelijke afwijkingen

§ 1. Indien door de economische en financiële toestand van een staat de toepassing van de bepalingen van Titel III, Hoofdstuk III van het Verdrag ernstige moeilijkheden zou kunnen opleveren, kan elke staat door middel van tariefbepalingen, of door overheidsmaatregelen, zoals aan de spoorwegen gegeven algemene of bijzondere machtigingen, van de artikelen 17, 19 en 21 van dit Verdrag afwijken, door voor een bepaald verkeer te besluiten:

a) dat zendingen bij vertrek uit die staat moeten worden gefrankeerd:

- 1°. tot aan de grens, of
- 2°. ten minste tot aan de grens;

b) dat zendingen bestemd voor deze staat bij vertrek moeten worden gefrankeerd:

- 1°. ten minste tot aan de grens, voor zover de staat van vertrek de beperking sub a) 1° niet toepast, of
- 2°. ten hoogste tot aan de grens;

c) dat zendingen afkomstig van of bestemd voor deze staat, met geen enkel remboursement mogen worden belast en dat voorschotten niet zijn toegelaten of dat remboursements en voorschotten slechts binnen bepaalde grenzen zijn toegelaten;

d) dat de afzender de vervoerovereenkomst niet mag wijzigen met betrekking tot het land van bestemming, de frankering en het remboursement.

§ 2. De staten kunnen onder dezelfde voorwaarden door aan de spoorwegen gegeven algemene of bijzondere machtigingen van de artikelen 17, 19, 21 en 22 van dit Verdrag afwijken, door voor hun wederzijdse betrekkingen te besluiten:

a) dat de regels omtrent de betaling der kosten afzonderlijk worden vastgesteld, nadat de belanghebbende spoorwegen terzake overeenstemming hebben bereikt.

Deze regels mogen geen frankeringsvoorschriften bevatten, die niet zijn genoemd in artikel 17;

b) dat bepaalde verzoeken tot wijziging van de vervoerovereenkomst niet zijn geoorloofd.

§ 3. De overeenkomstig de §§ 1 en 2 genomen maatregelen moeten aan het Centraal Bureau worden medegedeeld.

De in § 1 genoemde maatregelen treden niet eerder in werking dan acht dagen na dagtekening van de brief waarmede het Centraal Bureau de maatregel ter kennis van de overige staten heeft gebracht.

De in § 2 genoemde maatregelen treden niet eerder in werking dan twee dagen na de datum waarop zij in de belanghebbende staten bekend zijn gemaakt.

§ 4. De genoemde maatregelen zijn niet van invloed op zendingen die onderweg zijn.

Artikel 63

Aansprakelijkheid bij spoor/zeeverkeer

§ 1. In het spoor/zeevervoer over de in artikel 2, § 1, bedoelde lijnen kan elke staat, indien deze staat de vermelding ervan verzoekt op de lijst der aan het Verdrag onderworpen lijnen, het geheel der hieronder genoemde gronden tot ontheffing der aansprakelijkheid toevoegen aan die welke in artikel 27 zijn genoemd.

De vervoerder kan zich slechts op deze gronden beroepen, indien hij bewijst dat het verlies, de beschadiging of de overschrijding van de leveringstermijn is ontstaan op het zeetraject vanaf de lading van het goed aan boord van het schip tot de lossing uit het schip.

Deze gronden tot ontheffing der aansprakelijkheid zijn de volgende:

a) handelingen, onachtzaamheid of nalatigheid van de kapitein, een lid van de bemanning, de loods of de ondergeschikten van de vervoerder, gepleegd bij de navigatie of het beheer van het schip;

b) onzeewaardigheid van het schip, mits de vervoerder bewijst dat deze onzeewaardigheid niet is te wijten aan een gebrek aan redelijke zorg zijnerzijds om het schip zeewaardig te maken, het behoorlijk uit te rusten, te bemannen en te bevoorraden of om alle delen van het schip waarin het goed wordt geladen, geschikt te maken en in goede staat te brengen, opdat zij kunnen dienen tot het ontvangen, het vervoeren en het bewaren van het goed;

c) brand, mits de vervoerder bewijst dat deze niet is veroorzaakt door toedoen of schuld van hemzelf, de kapitein, een lid van de bemanning, de loods of zijn ondergeschikten;

d) gevaren of onheilen van de zee of andere bevaarbare wateren;

e) redding of poging tot redding ter zee van mensenlevens of goederen;

f) het laden van het goed op het dek van het schip, mits zulks is geschied met door de afzender op de vrachtbrief gegeven toestemming en het goed zich niet in een spoorwegwaggen bevindt.

Door de hiervóór genoemde gronden tot ontheffing der aansprakelijkheid worden de algemene verplichtingen van de vervoerder geenszins opgeheven of verminderd, met name niet zijn verplichting een redelijke zorg aan te wenden om het schip zeewaardig te maken, het behoorlijk uit te rusten, te bemannen en te bevoorraden of om alle delen van het schip waar het goed wordt geladen, geschikt te maken en in goede staat te brengen, opdat zij kunnen dienen tot het ontvangen, het vervoeren en het bewaren van het goed.

Wanneer de vervoerder zich beroept op de hiervóór genoemde gronden tot ontheffing der aansprakelijkheid, blijft hij niettemin aansprakelijk, indien de rechthebbende bewijst, dat de overschrijding van de leveringstermijn, het verlies of de beschadiging is te wijten aan een ander verzuim van de vervoerder, de kapitein, een lid der bemanning, de loods of zijn ondergeschikten, dan bedoeld onder letter a).

§ 2. Wanneer verschillende ondernemingen, ingeschreven op de in artikel 1 genoemde lijst, vervoerdiensten verrichten op hetzelfde zeetraject, moet het stelsel der op dit traject geldende aansprakelijkheid voor al deze ondernemingen gelijk zijn.

Bovendien moet, wanneer deze ondernemingen op verzoek van verschillende staten op de lijst zijn ingeschreven, omtrent de toepassing van dit stelsel vooraf een overeenkomst tussen deze staten worden getroffen.

§ 3. De overeenkomstig dit artikel getroffen maatregelen moeten ter kennis van het Centraal Bureau worden gebracht. Zij treden niet eerder in werking dan na afloop van een termijn van 30 dagen na de dagtekening van de brief waarmede het Centraal Bureau deze maatregelen ter kennis van de overige staten heeft gebracht.

De genoemde maatregelen zijn niet van invloed op zendingen die onderweg zijn.

Artikel 64

Aansprakelijkheid bij kernongevallen

De spoorweg is ontheven van de aansprakelijkheid die krachtens dit Verdrag op hem rust, wanneer de schade veroorzaakt is door

een kernongeval en de exploitant van een kerninstallatie of een andere persoon die voor hem in de plaats treedt, aansprakelijk voor die schade is krachtens de bijzondere voorschriften welke van kracht zijn in een Verdragsluitende staat en die de aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie regelen.

TITEL VI

Slotbepalingen

Artikel 65

Ondertekening

Dit Verdrag, waarvan de Bijlagen een integrerend deel vormen, blijft tot 1 mei 1961 opengesteld voor ondertekening door de staten die zijn uitgenodigd zich te doen vertegenwoordigen op de Gewone Herzieningsconferentie.

Artikel 66

Bekrachtiging. Inwerkingtreding

Dit Verdrag zal worden bekrachtigd en de akten van bekrachtiging zullen zo spoedig mogelijk bij de Zwitserse Regering worden nedergelegd.

Wanneer dit Verdrag door vijftien staten is bekrachtigd, zal de Zwitserse Regering zich in verbinding stellen met de belanghebbende Regeringen, teneinde met hen de mogelijkheid te onderzoeken het Verdrag in werking te doen treden.

Artikel 67

Toetreding tot het Verdrag

§ 1. Elke staat die dit Verdrag niet heeft ondertekend en tot toetreding wenst over te gaan, richt zijn aanvraag tot de Zwitserse Regering, die hiervan aan alle Verdragsluitende staten mededeling doet, onder overlegging van een uiteenzetting van het Centraal Bureau over de positie op het gebied van het internationale vervoer van de spoorwegen van de staat die de aanvraag heeft ingediend.

§ 2. Tenzij binnen zes maanden na de datum waarop deze mededeling is verzonden, ten minste twee staten hun bezwaren ter kennis van de Zwitserse Regering hebben gebracht, wordt de aanvraag van rechtswege ingewilligd; de Zwitserse Regering geeft hiervan kennis aan de staat die de aanvraag heeft ingediend, en aan alle Verdragsluitende staten.

In het tegenovergestelde geval brengt de Zwitserse Regering ter kennis van alle Verdragsluitende staten en van de staat die de aanvraag heeft ingediend, dat het onderzoek van de aanvraag is aangehouden.

§ 3. Elke toelating treedt in werking een maand na de datum waarop de Zwitserse Regering de kennisgeving heeft verzonden, of indien bij afloop van deze termijn het Verdrag nog niet in werking is getreden, op de datum waarop zulks het geval is.

Artikel 68

Duur van de verbintenis van de Verdragsluitende staten

§ 1. De duur van dit Verdrag is onbeperkt. Elke Verdragsluitende staat kan zich evenwel terugtrekken onder de volgende voorwaarden:

Het Verdrag heeft voor elke Verdragsluitende staat rechtskracht tot de 31e december van het vijfde jaar, volgende op de inwerking-treding. Elke staat die zich na afloop van dit tijdvak wil terugtrekken, moet zijn voornemen ten minste een jaar van te voren ter kennis brengen van de Zwitserse Regering, die hiervan mededeling doet aan alle Verdragsluitende staten.

Bij gebreke van kennisgeving binnen de genoemde termijn, wordt de verbintenis van rechtswege verlengd met een tijdvak van drie jaren, en zo vervolgens telkens voor drie jaren, wanneer niet ten minste een jaar vóór de 31e december van het laatste jaar der drie-jaarlijkse tijdvakken opzegging heeft plaats gehad.

§ 2. De staten die in de loop van het vijfjarige tijdvak of van een der driejarige tijdvakken tot het Verdrag zijn toegelaten, zijn gebonden tot het einde van dit tijdvak en vervolgens tot het einde van elk der volgende tijdvakken, voor zover zij niet ten minste een jaar vóór afloop van een dier tijdvakken hun verbintenis hebben opgezegd.

Artikel 69

Herziening van het Verdrag

§ 1. Uiterlijk vijf jaren na de inwerkingtreding van dit Verdrag komen de afgevaardigden van de Verdragsluitende staten op uitnodiging van de Zwitserse Regering bijeen voor de herziening van dit Verdrag.

Indien een daartoe strekkend verzoek door ten minste een derde van de Verdragsluitende staten wordt gedaan, wordt een conferentie vóór dat tijdstip bijeengeroepen.

Met goedvinden van de meerderheid van de Verdragsluitende staten nodigt de Zwitserse Regering eveneens niet partij zijnde staten uit.

Met goedvinden van de meerderheid van de Verdragsluitende staten nodigt het Centraal Bureau tot bijwoning van de Conferentie uit vertegenwoordigers van:

a) internationale gouvernementele organisaties die op het gebied van het vervoer bevoegd zijn;

b) internationale niet-gouvernementele organisaties die op het gebied van het vervoer werkzaam zijn.

De deelneming aan de beraadslagingen door de niet bij het Verdrag partij zijnde staten, alsmede door de in de vierde alinea genoemde internationale organisaties, wordt voor elke conferentie in het reglement der beraadslagingen geregeld.

Met goedvinden van de meerderheid van de Regeringen der Verdragsluitende staten kan het Centraal Bureau vóór de gewone en buitengewone herzieningsconferenties commissies bijeenroepen voor voorafgaand onderzoek van de wijzigingsvoorstellen. De bepalingen van Bijlage VI zijn op overeenkomstige wijze op deze commissies van toepassing.

§ 2. Door de inwerkingtreding van het uit een herzieningsconferentie voortvloeiende nieuwe Verdrag verliest het voorafgaande Verdrag zijn rechtskracht, zelfs ten opzichte van de Verdragsluitende staten die het nieuwe Verdrag niet bekrachtigen.

§ 3. In het tijdvak tussen de herzieningsconferenties kunnen de artikelen 3, 4, 5, § 5, de artikelen 6, 11, 13, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 48, 49, 50, 53 en de Bijlagen II, III, IVa, IVb, IX en X door een herzieningscommissie worden gewijzigd. De organisatie en de werkwijze van deze commissie vormen het onderwerp van Bijlage VI van dit Verdrag.

De beslissingen van de Herzieningscommissie worden door bemiddeling van het Centraal Bureau onverwijld ter kennis van de Regeringen van de Verdragsluitende staten gebracht. Zij worden als aangenomen beschouwd, tenzij binnen drie maanden na de dag der kennisgeving ten minste vijf Regeringen hiertegen bezwaren hebben ingebracht en treden in werking op de eerste dag van de zesde maand volgende op die waarin het Centraal Bureau deze ter kennis van de Regeringen van de Verdragsluitende staten heeft gebracht. Deze datum wordt door het Centraal Bureau in de kennisgeving van de beslissingen vermeld.

§ 4. Teneinde:

a) het Internationale Reglement betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen per spoor (Bijlage I),

b) het Internationale Reglement betreffende het vervoer van wagens van particulieren (Bijlage VII) en

c) het Internationale Reglement betreffende het vervoer van laadkisten (Bijlage VIII)

te wijzigen, worden commissies van deskundigen ingesteld, waarvan de organisatie en de werkwijze zijn geregeld in een statuut, dat het onderwerp uitmaakt van Bijlage VI van dit Verdrag.

De beslissingen van de commissies van deskundigen worden door bemiddeling van het Centraal Bureau onverwijld ter kennis van de Regeringen der Verdragsluitende staten gebracht. Zij worden als aangenomen beschouwd, tenzij binnen drie maanden na de dag der kennisgeving ten minste vijf Regeringen hier tegen bezwaren hebben ingebracht en treden in werking op de eerste dag van de zesde maand, volgende op die waarin het Centraal Bureau deze ter kennis van de Regeringen van de Verdragsluitende staten heeft gebracht. Deze datum wordt door het Centraal Bureau in de kennisgeving van de beslissingen vermeld.

Artikel 70

Teksten van het Verdrag. Officiële vertalingen

Dit Verdrag is naar gevestigd diplomatiek gebruik in de Franse taal gesloten en ondertekend.

Bij de Franse tekst zijn een Duitse, een Engelse en een Italiaanse tekst gevoegd, die als officiële vertalingen gelden.

Bij gebreke van overeenstemming is de Franse tekst beslissend.

TEN BLIJKE WAARVAN de hierna genoemde gevolmachtigden, voorzien van volmachten welke in goede en behoorlijke vorm werden bevonden, dit Verdrag hebben ondertekend.

GEDAAN te Bern, de vijftiengste februari negentienhonderd eenenzestig, in een enkel exemplaar, dat in het archief van de Zwitserse Bondsstaat zal worden nedergelegd en waarvan een authentiek afschrift aan elk der Partijen zal worden gezonden.

(Zie voor de ondertekeningen Trb. 1961, 160, blz. 58 tot en met 60).

BIJLAGE I
(Artikelen 3 en 4)

**Internationaal Reglement betreffende het vervoer van gevaarlijke
goederen per spoor (RID)**

(Tekst onderworpen aan een bijzondere herzieningsprocedure)

BIJLAGE II
(Artikel 6)

(Zie *Trb. 1961, 160, blz. 61*).

BIJLAGE III
(Artikel 12)

Ontbreken of gebrekkige toestand van de verpakking

Algemene verklaring

Het station ..... van de ..... spoorweg(en) neemt op mijn verzoek van heden af de hierna omschreven goederen ten vervoer aan, die ik zal aanbieden ter verzending als:

vrachtgoed *)

snelgoed *)

expresgoed *)

.....

.....

.....

Ik erken dat, wanneer het vervoerdocument naar deze verklaring verwijst, deze goederen ten vervoer zijn aangeboden:

onverpakt *)

met gebrekkige verpakking waarvan de beschrijving volgt *)

.....

.....

.....

....., de ..... 19..

(Handtekening)

*) De niet toepasselijke aanduidingen doorhalen.

Wijzigingen van de vervoerovereenkomst door de afzender

Ik verzoek aan het station ¹⁾ ..... van de ..... spoorweg(en) in de vervoerovereenkomst betreffende de hierna aangeduide zending:

Merken en nummers	Aantal	Aard der verpakking	Omschrijving van het goed	Gewicht in kg

die ten vervoer is aangeboden met $\frac{\text{vracht}}{\text{snel}}$ goederbrief van ..... 19.. aan het adres van ..... te ..... de volgende wijzigingen aan te brengen *):

- 1° haar op het station van afzending terug te geven aan de afzender;
- 2° haar onderweg vast te houden in afwachting van nadere aanwijzingen;
- 3° de aflevering uit te stellen in afwachting van nadere aanwijzingen;
- 4° haar af te leveren aan ..... te .....
- 5° haar als $\frac{\text{vracht}}{\text{snel}}$ goed te verzenden aan ..... te ..... station van de ..... spoorweg(en);
- 6° haar als $\frac{\text{vracht}}{\text{snel}}$ goed terug te zenden naar het station van afzending aan .....
- 7° haar niet af te leveren dan tegen betaling van een remboursement van
in cijfers ..... voluit in letterschrift .....
- 8° haar af te leveren, niet tegen betaling van het op de vrachtbrief vermelde remboursement, doch van een remboursement van
in cijfers ..... voluit in letterschrift .....
- 9° haar af te leveren zonder inning van het remboursement;
- 10° haar af te leveren franco .....

....., de ..... 19..
(Handtekening)

Aan het station ..... van de ..... spoorweg(en).

Bovengenoemde opdrachten worden overgelegd ter uitvoering onder de voorwaarden van artikel 23 § 1, van het Internationaal Verdrag betreffende het vervoer van goederen per spoorweg (CIM). Zij zijn op de door de afzender overgelegde duplicaatvrachtbrief weergegeven. Het aan de afzender met betrekking tot het remboursement afgegeven bewijsstuk is $\frac{\text{gewijzigd}}{\text{ingetrokken}}$.

Deze verklaring heeft betrekking op zending nr. .... vervoerd in wagen nr. .... en op ons telegram nr. .... /op onze telefonische mededeling van ..... de ..... 19..

De Stationschef,

1) Hier het station van afzending vermelden.

*) De niet toepasselijke aanduidingen doorhalen.

BIJLAGE IVb
(Artikel 22)

Wijzigingen van de vervoerovereenkomst door de geadresseerde

Ik verzoek aan het station *) ..... van de ..... spoorweg(en) in de vervoerovereenkomst betreffende de hierna aangeduide zending:

Vertrek-nummer **)	Wagen-nummer **)	Merken en nummers	Aantal	Aard der verpakking	Omschrijving van het goed	Gewicht in kg

die ten vervoer is aangeboden met $\frac{\text{vracht}}{\text{snel}}$ goederbrief van ..... 19.. door ..... te ..... aan het adres van ..... te ..... de volgende wijzigingen aan te brengen ***):

- 1° haar onderweg vast te houden in afwachting van nadere aanwijzingen;
- 2° de aflevering uit te stellen in afwachting van nadere aanwijzingen;
- 3° haar af te leveren aan ..... te .....
- 4° $\frac{\text{mij zelf}}{\text{mijn gevolmachtigde}}$ ..... de vervulling van de door de douane of andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten te laten bijwonen;
- 5° $\frac{\text{mij zelf}}{\text{mijn gevolmachtigde}}$ ..... de door de douane of andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten te doen vervullen en, zo nodig, de douanekosten en andere kosten te laten betalen ****);
- 6° haar als $\frac{\text{vracht}}{\text{snel}}$ goed te verzenden aan ..... te ....., station van de ..... spoorweg(en).

....., de ..... 19..

(Handtekening)

Aan het station ..... van de ..... spoorweg(en).

Bovengenoemde opdrachten worden overgelegd ter uitvoering onder de voorwaarden van artikel 23, § 1, van het Internationaal Verdrag betreffende het vervoer van goederen per spoorweg (CIM). Deze verklaring heeft betrekking op ons telegram nr. .... / op onze telefonische mededeling van .....

....., de ..... 19..

De Stationschef,

*) Hier het station van bestemming of het station van binnenkomst in het land van bestemming aangeven.

***) Voor zover bekend.

****) De niet toepasselijke aanduidingen doorhalen.

*****) De geadresseerde kan deze opdracht slechts geven, indien hij krachtens artikel 15, § 1, letter b) daartoe gemachtigd is.

**Reglement betreffende het Centraal Bureau voor het
internationale vervoer per spoorweg****Artikel 1**

§ 1. Het Centraal Bureau voor het internationale vervoer per spoorweg heeft zijn zetel te Bern en staat onder auspiciën van de Zwitserse Regering.

Het toezicht op zijn administratieve en financiële werkzaamheden wordt uitgeoefend binnen het kader van de bepalingen van artikel 58 van het Verdrag en berust bij een Commissie van Beheer.

Te dien einde is de Commissie van Beheer belast:

a) toe te zien op de juiste toepassing door het Centraal Bureau van de Verdragen, alsmede van de overige uit de herzieningsconferenties voortvloeiende teksten en, indien daartoe aanleiding bestaat, aanbevelingen te doen voor het nemen van maatregelen die de toepassing van deze Verdragen en teksten kunnen vergemakkelijken;

b) met redenen omklede adviezen te geven over vragen die van belang kunnen zijn voor de werkzaamheden van het Centraal Bureau en die dit Bureau worden voorgelegd door een Verdragsluitende Staat of door de directeur van het Bureau.

§ 2. a) De Commissie van Beheer houdt haar bijeenkomsten te Bern. Zij bestaat uit negen leden, die uit de Verdragsluitende Staten worden gekozen.

b) De Zwitserse Bondsstaat heeft een permanente zetel in de Commissie en bekleedt het voorzitterschap. De overige leden worden benoemd voor vijf jaren. Voor iedere periode van vijf jaren stelt een diplomatieke conferentie, op voorstel van de zittende Commissie van Beheer, de samenstelling van de Commissie van Beheer vast, daarbij rekening houdende met een billijke geografische verdeling.

c) Indien onder de leden een zetel vrijkomt, wijst de Commissie van Beheer zelve een andere Verdragsluitende Staat aan om de opengevallen zetel te bezetten.

d) Elk lid dat van de Commissie van Beheer deel uitmaakt wijst als zijn vertegenwoordiger in de Commissie een persoon aan, die op grond van zijn ervaring in internationale vervoervraagstukken hiervoor in aanmerking komt.

e) De Commissie van Beheer stelt haar huishoudelijk reglement vast en stelt zich zelf in.

Zij houdt ten minste éénmaal per jaar een gewone bijeenkomst; zij houdt bovendien buitengewone bijeenkomsten, wanneer tenminste drie van haar leden daarom verzoeken.

Het Centraal Bureau verzorgt het secretariaat van de Commissie van Beheer.

De processen-verbaal van de zittingen van de Commissie van Beheer worden aan alle Verdragsluitende Staten gezonden.

f) De werkzaamheden als vertegenwoordiger van een staat welke lid van de Commissie is, worden niet vergoed en de daaruit voortvloeiende reis- en verblijfkosten komen ten laste van de desbetreffende staat.

§ 3. a) De Commissie van Beheer stelt het reglement vast betreffende de organisatie, de werkwijze en de rechtspositie van het personeel van het Centraal Bureau. De Zwitserse Regering legt haar daartoe een ontwerp voor.

b) De Commissie van Beheer benoemt de directeur, de onderdirecteur en de raadslieden van het Centraal Bureau; de Zwitserse Regering legt haar de desbetreffende voorstellen voor. Bij deze benoemingen houdt de Commissie van Beheer met name rekening met de bekwaamheid van de kandidaten en met een billijke geografische verdeling.

c) De Commissie van Beheer keurt de jaarlijkse begroting van het Centraal Bureau goed, alsmede het jaarverslag, en houdt daarbij rekening met de bepalingen van het hiernavolgende artikel 2.

De controle op de rekening en verantwoording van het Centraal Bureau, die binnen het kader van de begroting uitsluitend betrekking heeft op de overeenstemming tussen de boekhouding en de daarbij behorende bescheiden, wordt uitgeoefend door de Zwitserse Regering. Deze legt de rekening en verantwoording, vergezeld van een rapport, over aan de Commissie van Beheer.

De Commissie van Beheer brengt, tezamen met het jaarverslag en de jaarlijkse rekening en verantwoording van het Centraal Bureau, haar beslissingen, besluiten en aanbevelingen ter kennis van de Verdragsluitende Staten.

d) De Commissie van Beheer dient, ten minste twee maanden vóór de opening bij een herzieningsconferentie een verslag in over het geheel van haar werkzaamheden sedert de voorafgaande conferentie.

Artikel 2

§ 1. De kosten van het Centraal Bureau worden door de Verdragsluitende Staten gedragen naar evenredigheid van de lengte der spoorlijnen of trajecten waarop het Verdrag van toepassing is. De bijdrage voor scheepvaartlijnen in de uitgaven wordt evenwel bepaald naar evenredigheid van de halve lengte hunner trajecten. De bijdrage van elke staat is ten hoogste 1,40 frank per kilometer. Bij wijze van uitzondering kan deze bijdrage, na overeenstemming tussen de belanghebbende Regering en het Centraal Bureau en met goedkeuring van de Commissie van Beheer, met ten hoogste vijftig procent worden

verlaagd voor de lijnen die onder bijzondere voorwaarden worden geëxploiteerd. Het bedrag van de jaarlijkse bijdrage per kilometer wordt elk jaar — het Centraal Bureau gehoord — door de Commissie van Beheer vastgesteld. De bijdrage wordt steeds in haar geheel geïnd. Wanneer de werkelijke uitgaven van het Centraal Bureau lager zijn dan het bedrag van de op deze grondslag berekende bijdrage, wordt het verschil in een reservefonds gestort.

§ 2. Tegelijk met de toezending van het jaarverslag en de jaarlijkse rekening en verantwoording aan de Verdragsluitende Staten, nodigt het Centraal Bureau deze uit hun bijdrage in de uitgaven over het afgelopen jaar te storten. De Staat, die op 1 oktober zijn bijdrage niet heeft gestort, wordt ten tweeden male uitgenodigd zulks te doen. Indien ook deze aanmaning zonder gevolg blijft, wordt zij door het Centraal Bureau in het begin van het volgende jaar herhaald bij gelegenheid van de toezending van het verslag over het afgelopen jaar. Indien op 1 juli daaraanvolgende met deze herhaalde aanmaning geen rekening is gehouden, worden bij de in gebreke zijnde staat ten vierden male stappen ondernomen, om deze tot betaling van de twee achterstallige jaarlijkse bijdragen te bewegen. Indien ook deze poging zonder gevolg blijft, deelt het Centraal Bureau drie maanden daarna aan deze staat mede dat, indien de verwachte storting niet is verricht vóór het einde van het jaar, het verzuim zal worden uitgelegd als een stilzwijgende verklaring om zich uit het Verdrag terug te trekken. Wanneer vóór 31 december deze laatste stap zonder gevolg blijft, gaat het Centraal Bureau, akte nemende van de door de in gebreke zijnde Staat stilzwijgend uitgedrukte wil zich uit het Verdrag terug te trekken, over tot afvoering van de lijnen van deze Staat van de lijst van de lijnen die toegelaten zijn voor het internationale vervoer.

§ 3. De niet geïnde bedragen moeten zoveel mogelijk worden gedekt uit de gewone middelen waarover het Centraal Bureau beschikt en kunnen over vier jaren worden verdeeld. Het gedeelte van het tekort dat niet op deze wijze kan worden gedekt, wordt op een bijzondere rekening gebracht ten laste van de overige Verdragsluitende Staten, in verhouding tot het aantal kilometers van de lijnen waarop het Verdrag van toepassing is ten tijde van de boeking op rekening en wel voor zover elk hunner gedurende het tijdvak van twee jaar voorafgaande aan de terugtrekking van de in gebreke zijnde Staat, tezamen met deze Staat partij was bij het Verdrag.

§ 4. De lijnen van de staat die onder de in § 2 hiervóór aangegeuide voorwaarden zijn afgevoerd, kunnen slechts opnieuw tot het internationale vervoer worden toegelaten, wanneer deze staat vóóraf de bedragen die deze voor de desbetreffende jaren verschuldigd is, betaalt; over deze bedragen wordt een rente van vijf procent geheven te rekenen van het einde van de zesde maand die verlopen is sedert

de dag waarop het Centraal Bureau de staat voor de eerste maal heeft uitgenodigd de door deze verschuldigde bijdragen te betalen.

Artikel 3

§ 1. Het Centraal Bureau geeft een maandschrift uit, dat de voor de toepassing van het Verdrag noodzakelijke inlichtingen bevat, met name mededelingen met betrekking tot de lijst van de lijnen van spoorwegen en andere ondernemingen en de van het vervoer uitgesloten of voorwaardelijk tot vervoer toegelaten goederen, alsmede studies waarvan het de opneming nuttig acht.

§ 2. Het maandschrift is opgesteld in het Frans en in het Duits. Eén exemplaar wordt kosteloos toegezonden aan elke Verdragsluitende Staat en aan elke belanghebbende spoorweg. Voor de overige exemplaren moet een door het Centraal Bureau vastgestelde prijs worden betaald.

Artikel 4

§ 1. De uit het internationale vervoer voortvloeiende schuldverdringen, die onbetaald zijn gebleven, kunnen door de onderneming die recht heeft op betaling van deze vorderingen, ter kennis van het Centraal Bureau worden gebracht teneinde de inning ervan te vergemakkelijken. Te dien einde nodigt het Centraal Bureau de in gebreke zijnde vervoeronderneming uit het verschuldigde bedrag te betalen of de gronden van haar weigering tot betaling op te geven.

§ 2. Indien het Centraal Bureau van oordeel is, dat de opgegeven gronden de weigering voldoende rechtvaardigen, verwijst het partijen naar de bevoegde rechter of, indien partijen daarom verzoeken, naar het in artikel 61 van het Verdrag (Bijlage X) bedoelde scheidsrecht.

§ 3. Wanneer het Centraal Bureau van oordeel is, dat het gehele of gedeeltelijke bedrag werkelijk verschuldigd is, kan het na ingewonnen advies van een deskundige verklaren, dat de in gebreke zijnde vervoeronderneming verplicht is de gehele of gedeeltelijke schuldvordering bij het Centraal Bureau te storten; het aldus gestorte bedrag moet ter beschikking worden gehouden totdat de bevoegde rechter of het in artikel 61 van het Verdrag (Bijlage X) bedoelde scheidsrecht een beslissing terzake heeft genomen.

§ 4. Wanneer een vervoeronderneming binnen vijftien dagen geen gevolg heeft gegeven aan de aanmaning van het Centraal Bureau, wordt zij opnieuw in gebreke gesteld, onder aanduiding van de uit haar weigering voortvloeiende gevolgen.

§ 5. Indien ook thans nog elk resultaat uitblijft, zendt het Centraal Bureau tien dagen na het verzenden van deze nieuwe aanmaning aan de Verdragsluitende Staat waartoe de vervoeronderneming be-

hoort, een met redenen omkleed bericht en nodigt deze staat uit de maatregelen te overwegen, die moeten worden genomen en met name te onderzoeken, of de lijnen van de in gebreke zijnde onderneming op de lijst moeten worden gehandhaafd.

§ 6. Indien de Verdragsluitende Staat, waartoe de in gebreke zijnde vervoeronderneming behoort, verklaart dat hij ondanks wanbetaling van oordeel is, dat deze onderneming niet van de lijst moet worden geschrapt of indien hij de mededeling van het Centraal Bureau gedurende zes weken onbeantwoord laat, wordt hij van rechtswege geacht het vermogen tot betaling van de uit het internationale vervoer voortvloeiende schuldvordering van genoemde onderneming te waarborgen.

Artikel 5

Voor de bestrijding van de bijzondere kosten die uit de in artikel 58, § 1, letters *d*) tot en met *f*), van het Verdrag genoemde werkzaamheden voortvloeien, wordt een vergoeding geheven. Het bedrag van deze vergoeding wordt op voorstel van het Centraal Bureau vastgesteld door de Commissie van Beheer.

BIJLAGE VI
(Artikel 69, §§ 3 en 4)

**Statuut van de Herzieningscommissie en de Commissies
van Deskundigen**

Artikel 1

De Regeringen van de Verdragsluitende Staten delen hun voorstellen betreffende de onderwerpen, voor welke de Commissies bevoegd zijn, aan het Centraal Bureau voor het internationale vervoer per spoorweg mede; dit Bureau brengt de voorstellen onverwijld ter kennis van de overige Verdragsluitende Staten.

Artikel 2

Het Centraal Bureau nodigt de Commissies uit een zitting te houden telkenmale, wanneer de noodzaak daartoe zich doet gevoelen of op verzoek van ten minste vijf Verdragsluitende Staten.

Alle Verdragsluitende Staten worden ten minste twee maanden van te voren van de zittingen van de Commissies in kennis gesteld. Deze kennisgeving moet de onderwerpen waarvan opnemng in de agenda is verzocht nauwkeurig vermelden.

Artikel 3

Alle Verdragsluitende Staten kunnen deelnemen aan de werkzaamheden van de Commissies.

Een Staat kan zich door een andere staat doen vertegenwoordigen; een staat kan echter niet meer dan twee andere staten vertegenwoordigen.

Elke staat draagt de kosten van zijn vertegenwoordigers.

Artikel 4

Het Centraal Bureau bereidt de behandeling van de vragen voor en neemt de secretariaatswerkzaamheden van de Commissies op zich.

De Directeur en de Onderdirecteur van het Centraal Bureau nemen met raadgevende stem aan de zittingen van de Commissies deel.

Artikel 5

In overeenstemming met de meerderheid der Verdragsluitende Staten nodigt het Centraal Bureau, tot het met raadgevende stem bijwonen van de zittingen van de Commissies, vertegenwoordigers uit van:

- a) niet bij het Verdrag aangesloten staten;
- b) internationale gouvernementele organisaties die op het gebied van het vervoer bevoegd zijn;
- c) internationale niet-gouvernementele organisaties die op het gebied van het vervoer werkzaam zijn.

De sub *b*) en *c*) genoemde organisaties worden uitgenodigd op voorwaarde van wederkerigheid.

Artikel 6

De Commissies zijn rechtsgeldig samengesteld, wanneer een derde van de Verdragsluitende Staten vertegenwoordigd is.

Artikel 7

De Commissies wijzen voor elke zitting een voorzitter en één of twee ondervoorzitters aan.

Artikel 8

De besprekingen worden in het Frans en in het Duits gehouden. De uiteenzettingen van de leden der Commissie worden onmiddellijk in een mondelinge vertaling samengevat. De tekst van de voorstellen en de mededelingen van de voorzitter worden in extenso vertaald.

Artikel 9

De stemming vindt plaats per delegatie en desgewenst bij oproeping; elke delegatie van een Verdragsluitende staat die ter zitting is vertegenwoordigd, heeft recht op één stem.

Een voorstel wordt alleen aanvaard, indien:

a) ten minste de helft van de bij de Commissie vertegenwoordigde delegaties aan de stemming heeft deelgenomen;

b) de meerderheid van de stemmen ten gunste van het voorstel is uitgebracht; hierbij tellen de onthoudingen niet als uitgebrachte stemmen.

Artikel 10

De processen-verbaal van de zittingen geven een samenvatting van de besprekingen in beide talen.

De voorstellen en besluiten moeten woordelijk in beide talen worden opgenomen. Wanneer met betrekking tot de besluiten zich verschillen tussen de Franse en Duitse tekst van het proces-verbaal voordoen, is de Franse tekst beslissend.

De processen-verbaal worden zo spoedig mogelijk aan de leden toegezonden.

Indien de leden niet tijdens de zitting hun goedkeuring aan het proces-verbaal hechten, delen zij de eventuele verbeteringen binnen een redelijke termijn aan het secretariaat mede.

Artikel 11

De Commissies kunnen ter vereenvoudiging der werkzaamheden sub-commissies instellen; zij kunnen eveneens sub-commissies instel-

len, die belast zijn met de voorbereiding van bepaalde onderwerpen voor een latere zitting.

Elke sub-commissie wijst een voorzitter, een ondervoorzitter en, indien de behoefte zich daartoe doet gevoelen, een rapporteur aan. Voor het overige zijn de bepalingen van de artikelen 1 tot en met 5 en 8 tot en met 10 op analoge wijze van toepassing op de sub-commissies.

BIJLAGE VII
(Artikel 60, § 1)

**Internationaal Reglement betreffende het vervoer van wagens
van particulieren (RIP)**

(Tekst onderworpen aan een bijzondere herzieningsprocedure)

BIJLAGE VIII
(Artikel 60, § 2)

**Internationaal Reglement betreffende het vervoer van laadkisten
(RICO)**

(Tekst onderworpen aan een bijzondere herzieningsprocedure)

BIJLAGE IX
(Artikel 60, § 3)

**Internationaal Reglement betreffende het vervoer van expresgoed
(RIEx)**

§ 1. Als expresgoed worden slechts de goederen beschouwd, die op bijzonder snelle wijze en onder de voorwaarden van een internationaal tarief worden vervoerd.

Tot het vervoer als expresgoed kunnen slechts de goederen worden toegelaten, die normaal in de bagagewagen van reizigerstreinen kunnen worden geladen. De tarieven kunnen evenwel afwijkingen van deze regel bevatten.

§ 2. De in artikel 3 van dit Verdrag genoemde goederen zijn van het vervoer uitgesloten. De stoffen en voorwerpen die in Bijlage I van het Verdrag zijn genoemd of die waarop de bijzondere overeenkomsten gesloten krachtens de bepalingen van artikel 4, § 2, van het Verdrag betrekking hebben, worden slechts tot het vervoer als expresgoed toegelaten, indien deze wijze van vervoer in genoemde Bijlage of in genoemde overeenkomsten uitdrukkelijk is vermeld. In de tarieven wordt bepaald of andere goederen eveneens van het vervoer kunnen worden uitgesloten of onder bepaalde voorwaarden tot het vervoer worden toegelaten.

§ 3. Expresgoed kan met een ander vervoerdocument dan de in artikel 6, § 1, van dit Verdrag vermelde vrachtbrief ten vervoer worden aangeboden. Het te gebruiken formulier en de aanduidingen die daarop moeten of kunnen worden opgenomen, worden in de tarieven bepaald. In ieder geval moet dit document de volgende gegevens bevatten:

- a) de aanduiding van de stations van afzending en van bestemming;
- b) de naam en het adres van de afzender en de geadresseerde;
- c) het aantal colli, de beschrijving van de verpakking en de vermelding van de aard der goederen;
- d) de vermelding van de documenten die zijn bijgevoegd voor de vervulling van de door de douane en andere overheidsinstanties vereiste formaliteiten.

§ 4. De afzender is aansprakelijk voor de juistheid van de door hem zelf of de volgens zijn aanwijzingen door de spoorweg op het vervoerdocument ingevulde aanduidingen en verklaringen; hij draagt alle gevolgen die voortvloeien uit het feit dat deze aanduidingen of verklaringen onjuist, onnauwkeurig of onvolledig zijn.

§ 5. Expresgoed moet op snelle wijze worden vervoerd binnen de door de tarieven bepaalde termijnen. De leveringstermijnen moeten in ieder geval korter zijn dan de voor snelgoed toegepaste leverings-termijnen.

§ 6. De tarieven kunnen ook andere dan de hierboven aangeduide afwijkingen van de bepalingen van dit Verdrag bevatten; van de bepalingen van de artikelen 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33 en 37 tot en met 47 van dit Verdrag mag echter niet worden afgeweken.

Voor zover de voorafgaande voorschriften en die der tarieven zich hiertegen niet verzetten, zijn de bepalingen van dit Verdrag van toepassing op het vervoer van expresgoed.

Reglement van arbitrage

Artikel 1

Aantal scheidslieden

De scheidsgerichten, ingesteld om kennis te nemen van andere geschillen dan die tussen staten, zullen naar gelang van de bepalingen van het compromis worden samengesteld uit een, drie of vijf scheidslieden.

Artikel 2

Keuze der scheidslieden

§ 1. Een lijst van scheidslieden wordt vooraf opgesteld. Elke Verdragsluitende Staat kan ten hoogste twee van zijn onderdanen die deskundig zijn op het gebied van het internationale vervoerrecht aanwijzen om te worden ingeschreven op de lijst van scheidslieden, die wordt opgesteld en bijgehouden door de Zwitserse Regering.

§ 2. Indien het compromis in een enkele scheidsman voorziet, wordt deze door partijen in gemeenschappelijk overleg gekozen.

Indien het compromis in drie of vijf scheidslieden voorziet, kiest ieder der partijen onderscheidenlijk één of twee scheidslieden.

De overeenkomstig de voorgaande alinea gekozen scheidslieden wijzen in gemeenschappelijk overleg onderscheidenlijk de derde of de vijfde scheidsman aan, die als voorzitter van het scheidsgerecht fungeert.

Indien partijen over de keuze van de enkele scheidsman of indien de door partijen gekozen scheidslieden over de aanwijzing van onderscheidenlijk de derde of de vijfde scheidsman niet tot overeenstemming kunnen geraken, wordt het scheidsgerecht aangevuld met een scheidsman die op verzoek van het Centraal Bureau wordt aangewezen door de Voorzitter van het Zwitserse Bondsgerechtshof.

Het scheidsgerecht wordt samengesteld uit personen, voorkomende op de lijst bedoeld in § 1. Indien het compromis evenwel in vijf scheidslieden voorziet, kan ieder der partijen één scheidsman kiezen buiten de lijst.

§ 3. De enkele, de derde of de vijfde scheidsman moet van andere nationaliteit zijn dan de partijen.

De tussenkomst in het geschil door een derde partij heeft geen invloed op de samenstelling van het scheidsgerecht.

Artikel 3

Compromis

Partijen die een geschil aan de uitspraak van scheidslieden onderwerpen, sluiten een compromis, waarin in het bijzonder zijn aangegeven:

- a) het onderwerp van het geschil, dat zo nauwkeurig en duidelijk mogelijk dient te worden omschreven;
- b) de samenstelling van het scheidsgerecht en de termijnen voor de benoeming van de scheidsman of de scheidslieden;
- c) de zetel van het scheidsgerecht.

Teneinde de scheidsrechterlijke procedure te openen, moet het compromis aan het Centraal Bureau worden medegedeeld.

Artikel 4

Procedure

Het scheidsgerecht stelt zelf de te volgen procedure vast, waarbij met name met de volgende bepalingen rekening moet worden gehouden:

- a) het scheidsgerecht stelt een voorbereidend onderzoek in naar en oordeelt over de bij dit gerecht aanhangig gemaakte zaken aan de hand van de door de partijen verstrekte gegevens, zonder bij zijn uitspraak gebonden te zijn aan de uitleggingen van de partijen;
- b) het kan geen hoger of ander bedrag toewijzen dan de conclusies van eiser en niet minder dan hetgeen gedaagde heeft erkend verschuldigd te zijn;
- c) de scheidsrechterlijke uitspraak, behoorlijk met redenen omkleed, wordt opgesteld door het scheidsgerecht en door bemiddeling van het Centraal Bureau aan de partijen medegedeeld;
- d) de scheidsrechterlijke uitspraak is, behoudens tegengestelde bepalingen van dwingend recht die gelden ter plaatse waar het scheidsgerecht zijn zetel heeft, niet voor hoger beroep vatbaar, met uitzondering evenwel van herziening of een beroep op nietigheid.

Artikel 5

Griffie

Het Centraal Bureau treedt op als griffie van het scheidsgerecht.

Artikel 6

Kosten

De scheidsrechterlijke uitspraak stelt de kosten en uitgaven vast, daaronder begrepen de honoraria van de scheidslieden, en beslist ten laste van welke partij deze zullen komen of in welke verhouding zij tussen de partijen zullen worden verdeeld.

D. GOEDKEURING

Zie *Trb.* 1961, 160.

E. BEKRACHTIGING

De volgende Staten hebben in overeenstemming met artikel 66, eerste lid, van het Verdrag een akte van bekrachtiging nedergelegd bij de Zwitserse Bondsraad:

Denemarken	13 september 1961
Hongarije	29 maart 1962
Frankrijk	30 mei 1962
Zwitserland	25 juli 1962
Roemenië	14 augustus 1962

G. INWERKINGTREDING

Zie *Trb.* 1961, 160.

J. GEGEVENS

Zie *Trb.* 1961, 160.

In overeenstemming met artikel 60, lid 2, van de Grondwet is het Verdrag, met bijlagen, medegedeeld aan de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal bij brieven van 9 maart 1962 (Bijl. *Hand.* II 1961/62 — 6651, nr. 1).

Voor het op 25 oktober 1952 te Bern ondertekende Internationale Verdrag betreffende het goederenvervoer per spoorweg (CIM) zie ook *Trb.* 1963, 42.

Voor het eveneens op 25 februari 1961 te Bern ondertekende Internationaal Verdrag betreffende het vervoer van reizigers en bagage per spoorweg (CIV) zie ook *Trb.* 1963, 62.

Voor het eveneens op 25 februari 1961 te Bern ondertekende Aanvullende Protocol bij de Internationale Verdragen betreffende het goederenvervoer per spoorweg (CIM) en het vervoer van reizigers en bagage per spoorweg (CIV) zie ook *Trb.* 1963, 63.

Uitgegeven de vijftiende mei 1963.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.